

TARTU ÜLIKOOL VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA

Kultuurhariduse osakond

Kultuurikorralduse õppekava

Kait Lukka

VILJANDI LENNUKITEHASE NOORTEKESKUSEKS ARENDAMISE I ETAPP

Lõputöö

Juhendaja: Kristiina Alliksaar, MA

Kaitsmisele lubatud:

Viljandi 2014

SISUKORD

SISSEJUHATUS	3
1. ORGANISATSIOONI ANALÜÜS.....	5
1.1. MTÜ Viljandi Lennukitehas - tegevuse lühiülevaade.....	5
1.2. Juriidiline staatus.....	7
1.3. Missioon ja visioon	7
1.4. Tegevuskava- ja valdkonnad.....	9
1.5. Seos loomemajandusega	11
1.6. Uuring noorte ootuste kohta.....	13
1.7. Turundus.....	17
1.8. Sotsiaalne ja majanduslik mõju.....	20
1.9. Seos Viljandi Linna arengukavaga.....	22
1.10. Organisatsiooni hetkeseis ja eelarve.....	23
1.11. Projekti I etapi lühianalüüs	24
2. „VILJANDIMAA NOORTEBÄND 2014“ KORRALDAMISE ARUANNE.....	26
2.1. Planeerimine ja ajakava.....	26
2.2. Korraldajad.....	28
2.1. Riskianalüüs	30
2.2. Turundus ja reklaam.....	31
2.3. Kontsertpaiga ettevalmistus, kooskõlastused.....	31
2.4. Eelarve.....	32
2.5. Teostus	34
3. ENESEREFLEKTSIOON	35
KOKKUVÕTE	38
KASUTATUD KIRJANDUS.....	39
SUMMARY	40

SISSEJUHATUS

Valisin lõputööks MTÜ Viljandi Lennukitehas (edaspidi VLT) poolt ajavahemikus oktoober 2011 - mai 2014 läbi viidud projekti "Viljandi Lennukitehase Avatud noortekeskuseks arendamise I etapp" kahel põhjusel. Esiteks olen ise olnud VLT loomise hetkest selle tegemistega seotud ja teiseks olen projekti käigus edukalt kasutanud enamikku koolis tudeeritud ka praktikas.

Planeerimisperioodi alguseks võib pidada 2011 aasta sügist kui sai selgeks, et kultuurikeskuse tegevus saab olla jätkusuutlik vaid pikaajalise lepingulise partneri kaasamisel. Sellele perioodile eelnes analoogsete kultuurikeskuste külastamine Soomes 2009-2010 aastal. Kohtudes korduvalt Tampere *Tullikamarin* kultuurikeskuse ja Porvoo *Taidetehdaas* eestvedajatega sai selgeks, et seal edukalt käivitatud ja toimivad ärimudelid meile ei sobi, küll aga oli mõlemast toimimismudelid kasu VLT arengustrateegia väljatöötamisel.

Kõik sarnased keskused Eestis (Tartu Pärimitehas, Kultuurikatel ja Kultuuritehas Polymer) on mingil perioodil olnud samade probleemide ees ja lahendanud asju erineval moel. Pärimitehas suleti majanduslike raskuste tõttu, Kultuurikatel on poliitilise taustaga ja Tallinna linna rahastusest liialt sõltuv. Polymer, kes ainsana ei ole kindlat rahastusallikat leidnud, ongi varjusurmalaadses olekus - arenemiseks ja ideede teostuseks raha napib, küll aga ollakse ise enda tegemiste peremees ja korraldatakse peaaegu iga-aastaselt Polymer festivali. Renditakse kulude katteks välja töötubasid erinevatele mittetulunduslikele üritustele ja kunstnikele.

Olles kaardistanud kultuuritehaste olukorra 2011 aasta sügiseks otsustasin noorte kultuurikeskuse loomisel Viljandis kaasata vähemalt ühe partneri, kelle huvi hoone kasutamise vastu oleks pikaajalisem ja kes partnerina oleks usaldusväärne. Valik Viljandi Linna kasuks otsustamisel kujunes paljusid ebaatraktiivseid alternatiive kõrvale jättes ja Lennukitehase noorte kultuurikeskusena toimimise ideed järjepidevalt tutvustades.

Käesolev lõputöö kirjeldab VLT poolt läbi viidud tegevusi keskuse arendamise I etapi realiseerimisel ja koosneb kolmest osast. **Esimeses osas** annan ülevaate MTÜ Viljandi Lennukitehasest kui organisatsioonist, keskendudes tegevustele kultuurikeskuse arendamise I etapil. **Teise osa** fookuses on minu osalusel korraldatud sündmuse „Viljandimaa Noortebänd 2014“ teostumine ja selle refleksioon. **Kolmas osa** on pühendatud lõputöö eneserefleksioonile.

1. ORGANISATSIOONI ANALÜÜS

Järgnevas peatükis peatun lühiülevaatenä VLT senisel tegevusel ja annan põhjalikuma ülevaate selle visioonist ja missioonist, tegevusalast- ja valdkondadest, juriidilisest staatusest, seostest Viljandi Linna arengukavaga ja peatun põgusalt organisatsiooni hetkeseisul ja eelarvel.

1.1. MTÜ Viljandi Lennukitehas - tegevuse lühiülevaade

Mittetulundusühing Viljandi Lennukitehas loodi 2009. aastal eesmärgiga arendada vanast kasutusest tehasehoonest noorte kultuuri- ja vaba-aja keskus, mille ülesandeks lisaks mitteformaalse- ja informaalset õppimise võimaldamisele kohalikul tasandil, oleks erinevate rahvusvaheliste noorteteemaliste sündmuste korraldamine.

Ambitsioonikate ja kulukate plaanide realiseerimiseks otsustati kaasata erinevate fondide poolt pakutavaid rahastamisvõimalusi ja toetajaid. Koostati esmane projekti ideed ja eesmärged tutvustav slaidiesitus, mida esitleti Viljandi maavanemale, linnavolikogu kultuurikomisjoni liikmetele, Sakala Keskuse juhtkonnale ja Viljandi linnapeale. Vastavalt saadud tagasisidele ja selgunud võimalustele ning vajadustele korrigeeriti planeeritavaid tegevusi ja fikseeriti noortele suunatud ruumide funktsionaalsed vajadused.

Tööde mahukust ja eelarvelist kulukust silmas pidades jagati toetussummade taotlemine ja arendustegevus kolme etappi:

I Noortekeskuse taasavamine - hoone lõunatiiva kasutusele võtmine ja Viljandi avatud noortekeskuse (VANT) ja siseskatepark'i kolimine Männimäelt Lennukitehasesse.

II Maakondlik noorsootöö - hoone põhjatiiva suure saali renoveerimine ja kohandamine multifunktsionaalselt toimivaks projektipõhiste noortele suunatud maakondlike- ja üle-eestiliste sündmuste läbiviimise kohaks.

III Rahvusvahelised suhted - koostööpartnerite ja organisatsioonide leidmine, kellega koos alustada noortele suunatud (rahvusvaheliste) festivalide korraldamist.

Peale suusõnalise kokkuleppe saavutamist Viljandi Linnaga ja vastavasisuliste muudatuste sisseviimist Viljandi Linna arengukavasse alustati taotluse kirjutamist EAS-i Regionaalsete Investeeringutoetuste Andmise Programmile I etapi ehitustöödele rahalise toetuse saamiseks.

VLT eesmärk I etapis on pakkuda koostöös Sakala Keskuse ja Viljandi Gümnaasiumi noorsootöö ja projektitegevuse spetsialistidega Viljandi linna ja Viljandi valla elanikele, eelkõige noortele suurepärasest õppimise ja vaba aja veetmise võimalust ning seeläbi tõsta huvihariduse kui avaliku teenuse kättesaadavust ja arendada kohalikku elukeskkonda avatud noortekeskuse formaadis. Keskus pakub elamusi unikaalse miljööga, atraktiivsete õppeprogrammide, isetegemisvõimaluste ja teadaolevalt Euroopa ainsa ajaloolisse lennukitehasesse planeeritava kontserdipaigana (Allikas: *EAS Regionaalsete Investeeringutoetuste Andmise Programmi taotlusankeet "Viljandi Lennukitehase Avatud Noortekeskuseks arendamise I etapp"*). 2012 aasta kevadel otsustas EAS toetada I etapi ehitustöid 31 956 euroga. See oli esimeseks kindlaks märgiks projekti vajalikkusest kogukonnale ja võimalusest alustada noorte kultuurikeskuse arendamisega.

I etapi raames koliti 2013 aasta 13. septembril Viljandi avatud noortekeskus (VANT) ja siseskatepark lennukitehase ruumidesse. Noortekeskuse uus asukoht ja funktsionaalsus (noortekeskus ja skatepark ühes hoones) õigustas ennast ja võeti noorte poolt kiiresti omaks. Noorsootöö kesist hetkeolukorda analüüsides otsustati läbi viia uuring noorte ootuste kaardistamiseks, et paremini mõista noorte vajadusi ja vastavalt sellele keskuse tööd koordineerida.

II etapi eesmärkide saavutamiseks tegutsetakse vastavalt uuringu käigus kaardistatud noorte ootustele. Hoone põhjatiiva saali paigaldatud ratastel moodullavad võimaldavad ruumi kasutada nii tantsimiseks, kontsertide korraldamiseks, noorteteatri- ja muudeks tegevusteks. 2014 aastal sõlmiti koostööleping TÜ Viljandi Kultuuriakadeemiaga (VKA) erinevate õppekavade tudengite praktikabaasi väljaarendamiseks ettevõtluspraktika, spetsialiseerumispraktika ja korralduspraktika edendamise eesmärgil. Samuti sõlmiti koostööleping Viljandi Gümnaasiumiga ruumide kasutamiseks gümnaasiumi tantsu – ja teatri vabaainete õppeks ning õpilaste osalemiseks noorsootöö projektitegevuste elluviimisel.

III etapi käivitamise eelduseks on maakondlikul tasemel korrektselt toimiv keskus, millel on võimekus üle-eestiliste sündmuste korraldamiseks.

1.2. Juriidiline staatus

MTÜ Viljandi Lennukitehas on vabatahtlikkuse alusel ühinenud kasumit mitte taotlev organisatsioon, mis tegeleb avalikes huvides. VLT eesmärgiks on Viljandi vana lennukitehase hoonetekompleksi arhitektuuripärandi säilitamine ja kasutuselevõtt noorte kultuuri- ja vaba - aja keskusena.

VLT põhitegevusteks on:

- kultuuri- ja vaba - aja keskuse käivitamine ja lennukitehase töö koordineerimine
- kultuuriürituste-, kontsertide-, näituste-, messide-, õpitubade korraldamine ja koordineerimine
- põhieesmärgi toetavate majandustegevuste arendamine
- üksikisikute, vabaühenduste, avaliku sektori asutuste ja muude organisatsioonidega koostöö organiseerimine ja koos nendega koostatud ühisprojektidest ja programmidest osavõtmine.

(Allikas: MTÜ Viljandi Lennukitehas põhikiri)

1.3. Missioon ja visioon

MISSIOON – MTÜ Viljandi Lennukitehas on Viljandimaa noortele suunatud organisatsioon, pakkumaks Eestiseseid ja rahvusvahelisi kultuuri-, kunsti-, ja muusikasündmusi korrastades selleks etapikaupa ajalooline lennukitehase hoone.

Katrin Kreegimäe Eesti Maaülikoolist defineerib organisatsiooniõpetuse veebilehel missiooni järgnevalt: “Missioon peab sisaldama äri definitsiooni, peamisi eesmärke ja filosoofilisi väärtusi /.../ sõnastamisel otsitakse vastust küsimustele: *Kelle ja milliseid* vajadusi me rahuldame ning *kuidas* me seda teeme“ (Eesti Maaülikool: *Organisatsiooniõpetuse veebileht*).

VLT on piiritlenud oma sihtgrupi (*Viljandimaa noored*), klientide vajadused (*Eestisesed ja rahvusvahelised noortele suunatud kultuurisündmused*) ja vaadanud üle oma kompetentsid ning võimalused (*korrastades etapikaupa ajalooline lennukitehase hoone*).

VISIOON - Viljandi Lennukitehasest saab Baltimaade juhtiv noortele suunatud kultuurisündmuse korraldav organisatsioon.

„Visioon peab aitama organisatsioonil (ettevõtjal) kontsentreeruda olulisele, mis viib pikaajalise eesmärgi realiseerimisele ning aitab mitte killustuda igapäevatoimingutes (*Ibid*).

VLT on lähtunud põhimõttest, et missiooni ja visiooni sõnastamine toetaksid ja lihtsustaksid eesmärkide seadmist. Alates 2012 aastast on missiooni ja visiooni sõnastamise aruteludele kaasatud ka Viljandi noorte aktiiv.

VÄÄRTUSED:

Avatus - noortele tõeliselt OMA keskuse kujundamine, koostöö rahvusvaheliste partneritega.

Unikaalne miljöö - ainulaadne segu vanast tööstusarhitektuurist segatuna tänapäevase ja nooruslikuga.

Motiveeritud meeskond - oma ala tõeliste professionaalide kaasamine ettevõtte juhtimisel ja sündmuste planeerimisel

Multifunktsionaalsus - kõiki hoonega seotud tegevusi saab teostada ka paralleelselt st.ükski tegevus ei välista teist.

Vastavalt I.Brooksi poolt teoses *Organisatsioonikäitumine* viitega Kanterile (1983) kirjeldatule, liigitub VLT organisatsioonikultuuriliselt **integreeriva kultuuritüübiga organisatsiooniks** ja omab eeldusi muutumist paremini aktsepteerida ja dünaamilises keskkonnas paremini hakkama saada (Brooks.I, lk 277).

Sellele kultuuritüübile omaste joontena võib märkida VLT järgmisi omadusi:

- probleeme nähakse üksteisega seotuna
- probleeme ja vastutust nähakse ühise ja ühendatuna
- otsitakse uusi lahendusi
- oletusi uuendatakse ja kontrollitakse, soositakse eksperimenteerimist (*ibid*, lk 278).

1.4. Tegevuskava- ja valdkonnad

Tegevuskava koostamisel on lähtunud neljast põhisuunast:

1. Avatud noortekeskuse käivitamisega seotud tegevused
2. Kultuurisündmuste korraldamine
3. Kooliväline hariduskasvatus
4. Alternatiivspordi propageerimine

(Allikas: *MTÜ Viljandi Lennukitehas Strateegia aastateks 2012 - 2015, vt. lisa1*)

Tegevuskava täitmisele ja koostamisele on kaasatud Sakala keskuse ja Viljandi koolide noorsootöötajad, mis aitab VLT-l kontrollida ja suunata keskuse arengut vastavalt seatud eesmärkidele. Minu arvates on tegevuskava koostatud lihtsalt ja arusaadavalt, neljast põhisuunast lähtuvalt.

Tegevusvaldkonnad on oma olemuselt vastavuses eelmises alapeatükis loetletud eesmärkide ja tegevustega ja kõik VLT poolt korraldatavad ettevõtmised otseselt või kaudselt seotud põhitegevusvaldkondadega. VLT peamiseks tegevussuunaks on **noortele suunatud kultuurikeskuse käivitamine** ja sellega kaasnevate tegevuste soosimine ja toetamine. Nii näiteks on meeskond korraldanud noortele suunatud festivale (Viljandimaa Noortebändide konkurss, Tehase Rock, Chill ja Grill) ja andnud hoonet kasutamiseks noortega seotud projektidele ja korraldajatele soodustingimustel või tasuta.

Üheks tegevusvaldkonna suunaks on **kultuurisündmuste korraldamine**, mille tulemusena loodetakse, et Viljandi linna noortele tekib keskusega atraktiivsem elukeskkond ja alternatiiv kodus arvuti kasutamisele. Luuakse võimalused koostööks TÜ VKA-ga ja Viljandi Gümnaasiumiga, mis tulevikus võimaldaks Viljandi noortel osaleda erinevate projektide elluviimisel. Suhtlemine teiste Eesti linnade ja välisriikide omaealistega avardab silmaringi, suurendab keeleoskust ja muudab noori tegusamaks.

VLT üks eesmärke oli renoveerida ajaloolise Viljandi Lennukitehase hoone C-korpus võimaldamaks seal avada Avatud noortekeskus ja kolida Männimäel suletav noortekeskus koos siseskatepargiga Lennukitehasesse, andes renoveeritavatele ruumidele uue sisu avatud multifunktsionaalse noortekeskusena (*MTÜ Viljandi Lennukitehas Strateegia aastateks 2012 - 2014*). Keskuse avatuse põhimõte seisneb kõigile sihtgruppidele suunatuses ja noorte kaasamises keskuse haldamisse. Viljandi linnaga on nüüdseks sõlmitud leping ruumide kasutamiseks ja noorsootöötajate kaasamiseks noortekeskuse tegevusse.

Tänaseks on renoveerimisega alustatud ja on tekkinud reaalne võimalus vana ja miljööväärtusliku ning Viljandi Gümnaasiumi vahetus läheduses paikneva hoone eksponeerimiseks ja kasutamiseks noortele hariduskasvatuse pakkumisel. Viljandi lossimägede lähedus ning hoone ajalooline taust (esimesed lennukid Eestis, Sakala lennundusklubi loomine jne.) on kohalikele noortele maakondliku ajaloohariduse edastamisel tähtis ja ühtib hästi ühe peamise tegevusvaldkonnaga (**kooliväline hariduskasvatus**).

Noortele suunatud ürituste sarja BASH läbiviimisega toetatakse tegevusvaldkonda, mille eesmärgiks on **alternatiivspordi propageerimine**. LT soosib igati sellelaadseid tegemisi ja leiab, et alternatiivsport on noortekultuuri asendamatu osa tulevikus ja väärib senisest rohkemat tähelepanu.

1.5. Seos loomemajandusega

MTÜ Viljandi Lennukitehase põhitegevuseks on vabaaja veetmise võimaluste pakkumine ning kvaliteetsete (rahvusvaheliste) kultuuri-, kunsti- ja muusikasündmuste korraldamine Viljandimaa noortele neid selleks kaasates (Allikas: *MTÜ Viljandi Lennukitehas Strateegia aastateks 2012 - 2015, vt. lisa1*). Põhitegevuse võib seega Eesti Konjukturiinstituudi 2013 aastal korraldatud uuringu *Eesti loomemajanduse olukorra uuring ning kaardistus* alusel liigitada etenduskunstide valdkonda kuuluvaks (alavaldkonnad: teater, tants, festivalid) (EKI, lk 15). Kogutulu (53 mln €) suuruselt kuuendas valdkonnas (kokku 13 loomemajanduse valdkonda) oli 2011 aasta seisuga hõivatud 3 343 inimest ja 315 asutust (*Ibid*, lk 26). VLT erisuseks/eeliseks saab pidada seda, et loomemajanduse keskmeks on *noored* loovisikud, kes *hakkavad* iseendale tööandjateks või *leiavad* töökoha loomeettevõtetes ja muudes majandussektorites, panustades kõrgema lisandväärtuse loomisse.

Sisuliselt on VLT põhitegevuseks noortele täiesti uue loomemajandusliku baasi loomine. Noortele antav võimalus kultuurikeskuse arendamisel kaasa rääkida on kahtlematult loovust arendav. John Howkins on oma teoses *The Creative Economy* loovuse kohta öelnud järgmist: „*Loovus* on oskus luua midagi uut. See tähendab, et ühe või enama inimese toodetud ideed ja leiutised on isiklikud, originaalsed ja mõtestatud“ (Howkins, J. lk 9). Kaasates noori VLT visiooni realiseerimisele ja luues neile võimalused oma ideede ellu viimiseks aitaks selline tegevus tugevalt kaasa loovuse arendamisele.

Eesti Tuleviku-uuringute Instituudi loomemajanduse alasest uuringust „*Loomemajanduse arendamine Eestis – ettepanekud tulevikuks*“ (2005) leiame järgneva loomemajanduse definitsiooni - ***loomemajandus on majandussektor, mis põhineb individuaalsel ja kollektiivsel loovusel, oskustel ja andel ning mis on võimeline looma heaolu ja töökohti läbi intellektuaalse omandi loomise ja kasutamise.*** Eelmainitud uuringu autorid tõdeavad korduvalt, et täielik ülevaade loomemajanduse hetkeseisust Eestis on puudulik kuna on kaardistamata elukutsed ja ettevõtluse tüübid, mis sellega konkreetselt seonduvad.

„Kultuur ja loovus on tänapäeval oluliseks (uueks) sisendiks majandusele – käsitus, mis kultuurimaailmas seni levinust on küllalt erinev“ (*Ibid*, lk 4). Seetõttu on loomemajanduse vajalikkusest ja kasulikkusest ühiskonnale Eesti kultuuriruumis viibijatel raske ettekujutust saada ja samavõrd keeruline on VLT- l rahastajatele „tõestada“ loomemajandusel baseeruva kultuurikeskuse käivitumisega kaasnevaid kasusid. „Traditsiooniline lähenemine majandusele, sh sellega seotud statistika, mis seda just paljuski peegeldab, töötab järjest vähem.“ (Allikas: Eesti Tuleviku-uuringute Instituut 2005).

Loomemajandus koosneb loominguliste toodete tehingutest. Iga tehing omab kahte täiendavat väärtust: intellektuaalse omandi immateriaalset väärtust ja selle füüsilise kandja või platformi väärtust (Howkins, J. lk 15). Võimaldades TÜ VKA tudengitel VLT-s erinevate praktikate väljundite raames tegeleda oma loominguga, selle turundamise ja müügiga ning kaasates selleks vajadusel kohalikke noori ja Viljandi Gümnaasiumi õpilasi, luuakse omalaadne loomemajanduse toimimise *mudel*, mida hilisemas praktikas kasutada. Õnnestunud *mudelite* puhul on lootust, et seda kasutanud noored soovivad ka tulevikus teha koostööd VLT ja selle partneritega Viljandi linnas.

Howkins (2001) on sõnastanud loomemajanduse (*creative economy*) väärtuse valemi järgnevalt: $CE = CP \times T$,

CP – loomingulised tooted (*creative products*),

T – tehingute arv (*number of transactions*).

Loomingulisus ise mõõdetav ei ole (Howkins, J. lk 15). Valemit aluseks võttes oleks näiteks ühel hooajal VLT-s noorte poolt toodetud tasuliste tantsulavastuste loomemajanduslik koguväärtus kordades suurem kui saadav piletitulu. „Loomemajanduse toormaterjaliks on inimese andekus: andekus omada uusi ja originaalseid ideid ja suunata need ideed majanduslikku kapitali ja müüdavatesse toodetesse“ (*Ibid*, lk 292). Loomemajanduse tekkeks ja funktsioneerimiseks vajaliku keskkonna loomiseks VLT-s on vaja kaasata andekaid noori toetades ja suunates neid vajadusel.

Kokkuvõtteks peaks VLT tegevuse seostest loomemajandusega rõhutama asjaolu, et noorte kultuurikeskuse ja noortekeskuse integreerimine üheks tervikuks on arendamise esimeses etapis ennast õigustanud – rentniku leidmine ja hoone halduskulude jagamine Viljandi linnaga on võimaldanud astuda samme visiooni realiseerimise suunal. Tulevikku silmas pidades peab VLT leidma võimalusi ja olema valmis lisaks renditulule ka isemajandamiseks kogu hoone noorte loomemajanduskeskuseks kujunemise läbi. Ideedega inimesed – inimesed kes *omavad* ideesid – on saamas tugevamaks kui inimesed, kes töötavad masinatele ja paljudel juhtudel tugevamaks kui inimesed, kes *omavad* masinaid (*Ibid*, lk 9).

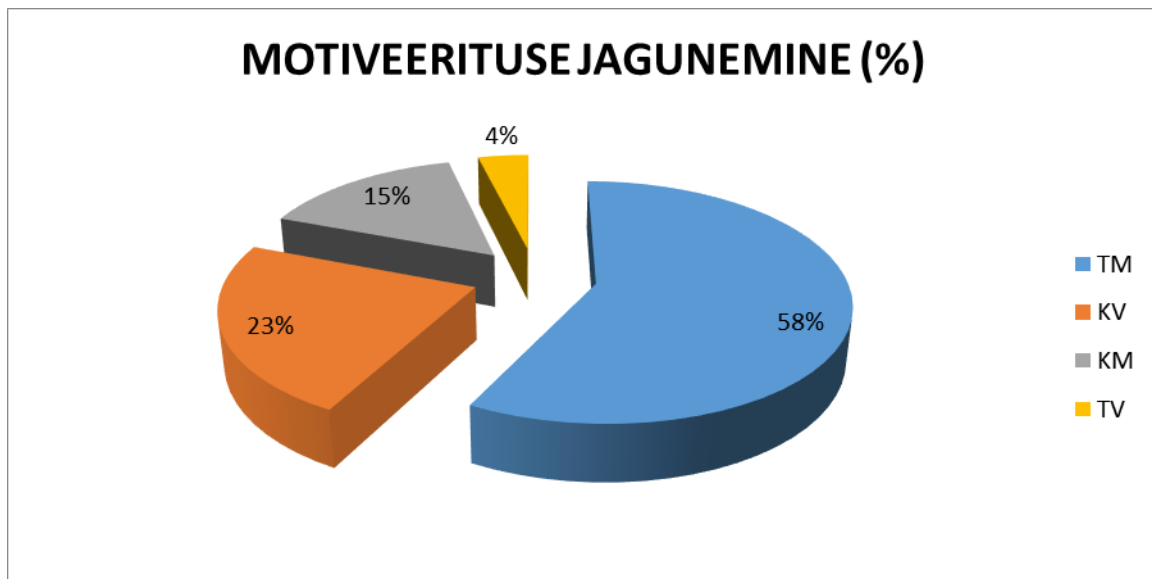
1.6. Uuring noorte ootuste kohta

Lähtuvalt tegevuskava esimesest punktist *Avatud noortekeskuse käivitamisega seotud tegevused* osutus vajalikuks noorte huvide ja ootuste kaardistamine, milleks otsustasin korraldada vastavasisulise uurimuse "Viljandi noorte ootused seoses noortekeskuse avamisega" (Lukka, K. 2013).

Probleemi püstituse aluseks oli hetkeolukord, kus Viljandi noorte ootused noortekeskuse töö osas olid kaardistamata ja keskuse töö juhtimisel lähtuti pigem eelarvest, mitte vajadustest. Probleem oligi selles, et ametnikud ei teadnud mida noored tegelikult noortekeskuselt ootavad, kuna sisulist dialoogi polnud toimunud ja ühtegi uuringut sellel teemal viimase kolme aasta jooksul läbi viidud ei olnud.

Uurimustöö eesmärgiks oli teada saada Viljandi noorte ootused seoses avatud noortekeskuse avamisega Viljandi Lennukitehase ruumides. Selle saavutamiseks osalesin 1,5 aasta jooksul võimalikult paljudel kohtumistel Viljandi noorte aktiiviga, suhtlesin noorsootöötajatega ja Viljandi noorsootöö koordinaatoriga ning lugesin erialast kirjandust. Saadud informatsiooni kasutasin fookusgrupi intervjuu korraldamiseks, mille viisin läbi ja salvestasin 2013. aastal korraldatud Viljandi avatud noortetoea Mõttetalgute käigus. Seejärel transkribeerisin kogutud materjalid ja analüüsisin saadud vastuseid *Vroomi* ootuste teooriast lähtuvalt.

Uurimuse käigus korraldatud mõttetalgute käigus selgusid kuus põhiteemat (maakondlikud kokusaamised, mentorite kaasamine, noortefestivalid, e -portfoolio koostamine , töötoad ja koolitused ning noorte ootused piiramatu ressursside olemasolul), millele toetudes viidi intervjuud läbi. Noorte ootusi kaardistades jagunesid põhiteemad omakorda 26 alateemaks, millest järelsus, et tugevalt motiveeritud (TM) olid noored 58% alateemade suhtes, keskmiselt motiveeritud (KM) 15%, keskmiselt välditud (KV) 23% ja tugevalt välditud 4% alateemade suhtes (Joonis 1).

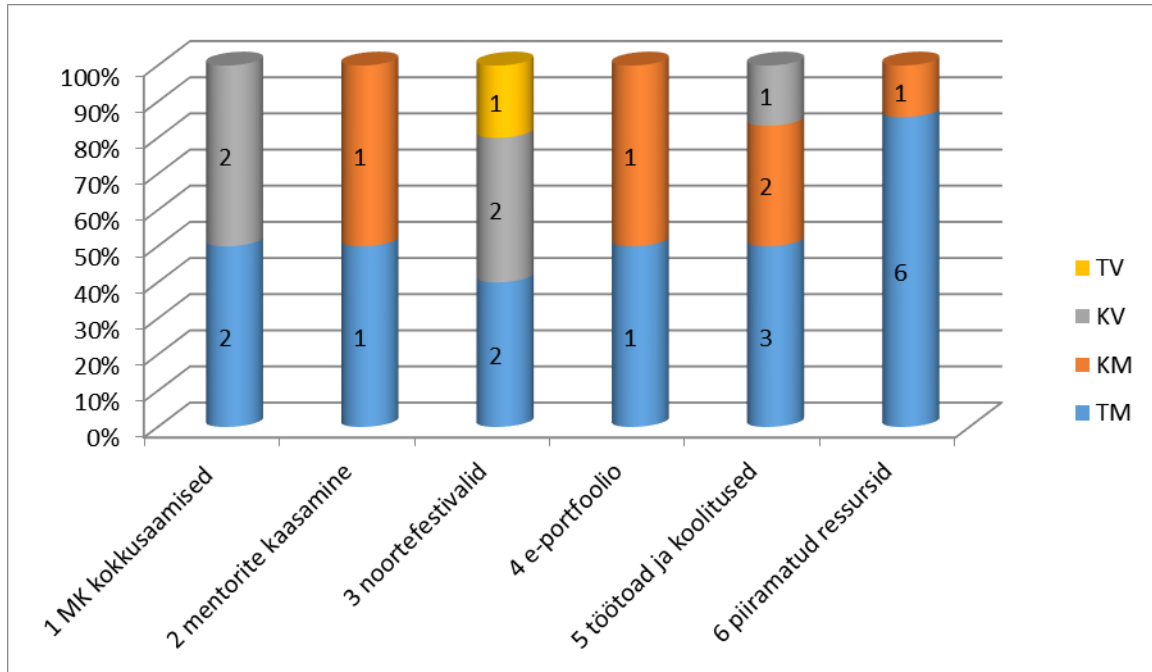

Joonis 1 Motiveerituse taseme jagunemine protsentides

Suur tugevalt- ja keskmiselt motiveerituse tase (kokku 73% teemadest) üllatusena ei tulnud, küll aga vajavad erilist tähelepanu keskmiselt välditud alateemad: tömalevate korraldamine, teemaõhtute korraldamine, festival "Meediamull", turniir "Öökoss", tervishoiu koolitus, näitering.

Üllatav oli tugevalt väldituks kujunenud Öölaulupeo ülelinnaliseks suurürituseks formuleerimise mõte. Ehk on siinkohal seisukoha kujundajaks asjaolu, et intervjuul osalenud noortest ei olnud valdav enamik koorilaulmisega kokku puutunud ja see alateema kujunes seetõttu nende jaoks ebahuvitavaks.

Teemade lõikes jagunesid tugevalt motiveerituse tasemed nelja teema puhul ühtlaselt (50%), jäädes siiski ühe teema puhul madalamaks (34%) ja ühe teema puhul kõrgemaks (84%).

Joonis 2 Motiveerituse tasemed teemade lõikes.

Kuigi on selge, et noorte kaasamisel tuleb tähelepanelik olla kõikide käsitletud teemade puhul, väärivad enim tähelepanu noortefestivalide korraldamisega seonduvad alateemad (festivalid "Noorte nädal", "Meediamull", "Öökoss" ja sõpruslinnadega planeeritavad ühisfestivalid), kuna tegemist oli ainukesest tugevalt välditud alateemast sisaldava jaotusega.

Uurimuse läbiviimiseks valitud fookusgrupi intervjuu formaat õigustas ennast, andes noortele võimaluse vabalt oma mõtteid avaldada ja kohati ka vaidlustesse laskuda, et oma seisukohti paremini selgitada.

Kokkuvõtteks võib öelda, et läbi viidud uuring täitis täielikult püstitatud eesmärgi - noorte ootused noortekeskuse sisulise töö osas üldiselt ja Lennukitehases avatud noortekeskuse töö osas konkreetselt, said üle mitme aasta kaardistatud. Minule teadaolevalt nii põhjalikku noorte ootuste kaardistamist Viljandi linnas veel tehtud ei ole. Uurimistulemused annavad võimaluse ametlikuks suhtluseks Viljandi linna esindajatega noorsootöö teemadel, minul

lennukitehase juhatajana on milledle lähitulevikus toetuda uusi rahastamisvõimalusi otsides ja keskust noortele meelepärasemaks kujundades. Samuti tean uurimusele toetudes ise ja oskan ka teisi mentoreid teemade valikul ja noortega kontaktloomisel suunata.

Järehtegevused uurimustöö tulemustest lähtuvalt

Lähtuvalt uurimustöö tulemusel kaardistatud noorte ootustele on VLT alates detsembrist 2013 oma tegevusi planeerinud ja tegevusstrateegiat kohandanud. Nii sõlmiti leping projektijuhiga, kelle ülesanneteks noortega igapäevase suhtlemise kõrval on:

- Regionaalsete ja rahvusvaheliste projektide koostamine ja koordineerimine;
- Rahastatud projektide elluviimine;
- Erinevate rahastamisvõimaluste ja koostööpartnerite otsimine;
- Projektide ettevalmistamisega seotud nõupäevade läbiviimine (idee sobivuse hindamine,
- Sobiva finantsallika leidmine, eesmärgi sõnastamine, lähteülesande koostamine (partnerite leidmise abistamine, plaani koostamine, teostaja leidmiseks hankekonkursi läbiviimise abistamine, lõpptulemuse hindamine jms);
- Projektilaste koolituste ja nõupäevade korraldamine.

Projektijuhi eestvedamisel on koostatud ja positiivse otsuse saanud, rahataotlus Viljandi linnaeelarve reservfondist noortele kodulehe/portaali loomiseks. Kodulehekülge www.lennukitehas.ee valmistatakse koostöös noortega ja nende soove arvestades, seal hakkab asetsema link kaasatavate mentorite andmetega ja e-portfoolio keskkond. Veel on esitatud kaks rahastamisaotlust koolitusprojektide ja töötubade läbiviimiseks, kuhu kaasatakse Viljandimaa noori.

Vastavalt noorte soovile korraldada ise sündmusi ja noortefestivale on alustatud Lennukitehase suure saali renoveerimisega. Esimesed sündmused on nende poolt ka juba korraldatud (Viljandi Noortevolikogu spordipäev, Poetry Slam, Viljandimaa Noortebänd 2014). Lisaks saali renoveerimisplaanidele (koostöös EAS-iga) on laenuraha eest juba soetatud helitehnika, mida VLT noorteürituste tarbeks tasuta kasutada lubab.

1.7. Turundus

VLT põhitegevuseks saab noortele suunatud Eestisest ja rahvusvaheliste kvaliteetsete kultuuri-, kunsti- ja muusikasündmuste korraldamine vastavalt püstitatud visioonile ja missioonile, korrastades selleks otstarbeks etapikaupa vana ajalooline lennukitehase hoone ja selle ümbrus. Turunduse juhtimisel lähtutakse skeemist SITUATSIOONIANALÜÜS - EESMÄRKIDE SEADMINE - JUURUTAMINE - TEGEVUSE KONTROLL (Perens, A. lk 35), lähtudes selleks VLT visioonist ja missioonist.

Turunduse eesmärgiks on Viljandi Lennukitehase arendamine arvestatavaks partneriks kõigile kultuuriturundajatele Eestis, Baltikumis ja Euroopas ning Lennukitehase kui arvestatava kultuurikorralduspartneri brändi kinnistamine klientide hulgas.

Konkreetne **туру-uuring** on hetkel teostamata. Oma hinnangu kujundamisel toetub VLT Eesti Konjukturiinstituudi poolt 2010 aastal läbi viidud uuringu „Kultuuri- ja spordisündmuste regionaalse majandusliku mõju hindamine ja analüüs – Viljandi Kitarrifestival“ andmetele. Uuringust lähtub, et väga oluliseks pidasid majanduslikult seda festivali 14% vastanutest, mõnevõrra oluliseks aga tervelt 74%, mis kinnitab, et kultuurisündmuste vastu on positiivselt meelestatud pea $\frac{3}{4}$ vastanud ettevõtetest. Kultuuriturismi oluliseks edendajaks pidasid sündmust 43% vastanutest ja elanike kultuuritarbimise oluliseks suurendajaks 42% vastanutest. Kaugeleulatuvaid järeldusi need andmed teha ei luba, küll aga annavad kinnitust eeldusele, et Viljandisse on uued kultuuriasutused oodatud ja pinnas nende kasvuks soodne (Allikas: EKI, 2010).

Turusiituatsiooni ja –arengutendentse analüüsidest saab tõdeda, et hetkel turul täiesti analoogne teenus puudub, on olemas eri osi sisaldavad kohad (Pärimusmuusika Ait, Ugala, välirambid jne). Seoses paljude faktorite, nagu alternatiivkultuuri populaarsus noorte seas, VKA kohalolek, Viljandi linna soov kultuuripealinnana kuvandit edastada on ettevõtmisel potentsiaal saavutada edu. Tegevuse etappidesse jagamine võimaldab iga etapi lõpuks saavutada uus tase nii teenustevalikus, teenindusprotsessides, atraktiivsuses küllastajatele ja koostööpartneritele.

Seoses kiirelt muutuvate majanduslike ja poliitiliste oludega Eestis ja Euroopa Liidus peab VLT vajalikuks pakutavaid teenuseid modifitseerida. "Olulisemad põhjused, mispärast teenust tuleb modifitseerida; on:

- Klientide muutunud ja/või uuenenud nõuded teenusele;
- Tehnoloogia areng;
- Õigusaktides ja tehnilistes dokumentides tehtud muudatused;
- Uued konkureerivad tooted;
- Vajadus vähendada ettevõtte kulusid." (Perens, A. lk 96).

Reklaamitegevuse korraldamiseks ja tarbijateni jõudmiseks kasutab VLT sihtreklaami, sealhulgas:

- sõltumatute kultuurikeskuste sündmustel osalemine (workshopid, foorumid, konverentsid jne)
- turundusürituste korraldamine Viljandi lähiümbruse koolides
- reklaam erialaväljaannetes;
- kodulehekülje arendamine (kolm võõrkeelt, atraktiivne kujundus);
- reklaammaterjalide valmistamine (visiitkaardid, reklaambännerid);
- ühtse kuvandi loomine (visiitkaardid, e-posti päised);
- meediaväljaannete esindajate kutsumine meie sündmustele ja neile prii sissepääsu lubamine;
- ristturundus koostöös partnerite ja toetajatega.

Turu maht on sõltuv noore kultuuritarbija harjumustest ja sissetulekutest ning riiklikust kultuuri rahastamise poliitikast.

Tarbijana näeb keskus oma multifunktsionaalsuse tõttu noori alternatiivspordialade viljelejaid, kelle jaoks tekib võimalus valitud spordialaga tegeleda, igas vanuses kontserdikülastajaid kui ka suuri ürituskorraldusfirmasid, kellele saab pakkuda spetsiifilist ja omanäolist esinemis- ja näitusepaika.

Toode *multifunktsionaalne noorte kultuurikeskus* sellisel kujul nagu VLT seda pakkuda soovib hetkel Eestis puudub, on küll eraldi rulaparke ja suhtelises rahapuuduses vaevlevaid kultuuritehaseid, puuduvad aga samasugused multifunktsioneerivad kooslused.

Turu staatuse võiks liigitada uueks, kuna analoogid Eestis puuduvad

Turustuskanalid on väga laia amplituudiga ja sõltuvad, millist hoone funktsiooni parasjagu promotakse. Kõik turustuskanalid peavad toetama põhiideed, milleks on VLT kontseptsiooni müük ja reklaamimine võimalikult laiahaardeliselt.

Turu arenguperspektiivid on head, toetudes siinjuures loomemajanduse kui majandusharu jätkusuutlikkuse printsiibile.

Toote vajalikkus suur, kuna võimaldab lahendada KOV-I probleeme seoses noortekeskuse ja väheste esinemispaikadega. Toode on võimalik vastavalt klientide ja turu nõuetele arendada ja parendada. Mobiilsus, innovaatilisus ja kliendisuhed on VLT jaoks esmatähtsad.

Turundusprotsess on turunduskeskkonnast tingitult jagatud etappidesse vastavalt hoone renoveerimisega ja kasutusele võtmisega.

Esimeses etapis saab pakkuda *skate*-pargi ja kontsertruumide kasutamise võimalust sh lisaks klassikalisele kontserdikorraldusteenusele ka noortele suunatud alternatiivmuusikaüritusi ja festivale korraldades.

Teises etapis saab lisaks seni toimuvatele kohaliku tähtsusega sündmustele liita üle-eestilise tähtsusega festivale ja kontserte ning käivitada saali kasutamine noortekino seanssideks.

Kolmandas etapis lisanduvad rahvusvaheliste partnerite leidmine ja ühisfestivalid ning kontserdid.

Kokkuvõtvalt turundusest – tegevuste etappideks jagamine seab kohustuse igat etappi erinevalt turundada (alates noortele suunatud alternatiivse *skate*pargi teenustest kuni rahvusvaheliste festivalide korraldamiseni) pidades silmas ikkagi lõppeesmärki, milleks on Viljandi Lennukitehase kujunemine noorte kultuurikeskuseks. Enamik pakutavatest teenustest on suunatud noortele kultuuritarbijatele- ja pakkujatele kõikjalt Euroopast.

1.8. Sotsiaalne ja majanduslik mõju

Sotsiaalne mõju on analüüsitav erinevate analüüsimeetodite kompleksina, mis võimaldab selgitada mingi eesmärgistatud tegevuse otsest ja kaudset mõju ümbritsevatele sotsiaalsele keskkonnale. A.Trumm Tartu Ülikooli sotsioloogia ja sotsiaalpoliitika instituudist on metoodikakoolituse veebilehel järjestanud sotsiaalseid mõjusid erinevates ühiskonnaelu valdkondades avalduvate muutustena järgmiselt:

- Demograafiline mõju - tähistab struktuurseid nihkeid rahvastiku struktuuris ja paiknemises;
- Majanduslik mõju - nihked tootmise tasemes ja selle struktuuris;
- Sotsiaalsed mõjud - muutused ühiskonna üldises sotsiaalses struktuuris;
- Sotsiaal-kultuurilised mõjud - ühiskonna üldiste hoiakute, normide, sotsiaalse osaluse mustrite jms teisenemine;
- Sotsiaalpsühholoogiline mõju - muutused ühiskonnaliikmete individuaalses käitumises, individuaalsetes väärtustes.

(Allikas: TÜ ÕMA õppematerjal)

Eeltoodud loetelust lähtuvalt on VLT lähiaastate tegevusel (noorte kaasamine, sotsiaalse sidususe propageerimine, individuaalsete võimete väärtustamine jne.) sotsiaal-kultuurilised ja sotsiaalpsühholoogilised mõjud kogukonna- ja selle liikmete hoiakute kujundamisel.

Prognoositava majandusliku mõju hindamisel tuleks lähtuda kvalitatiivsest ja kvantitatiivsest mõjude hindamise analüüsimeetodist. Heaks võrdlevaks näiteks on siinjuures Eesti Konjukturiinstituudi poolt 2010.aastal läbi viidud uuring "Kultuuri- ja spordisündmuste regionaalse majandusliku mõju hindamine ja analüüs - Viljandi Kitarrifestival". Oma olemuselt on Kitarrifestival sarnane lähiaastatel VLT-sse kavandavate festivalidega. Kvalitatiivse analüüsiga on hinnatavad positiivsed ja negatiivsed mõjud majandusele, turismile ja kommertstegevusele, keskkonnale, sotsiaal- ja kultuurisfäärile, psühholoogilistele teguritele ja poliitilis- administratiivsele olukorrale (Allikas: EKI 2010).

VLT tegevuste võimalikud **otsesed** majanduslikud mõjud oleksid:

- välismaiste projektirahade kaasamine;
- korraldajate investeeringud ja hangitud toetused;
- külastajate otsesed kulutused.

VLT tegevuste võimalikud **kaudsed** mõjud oleksid:

- noorte ettevõtlikkuse tõus;
- sündmuste korraldamisega kaasnevad täiendavad investeeringud;
- noorte huvi tõus Viljandi kui loomemajandust soosiva linna vastu;
- korraldusega seotud noorte parem haridustase;
- külastajate lisandumine piirkonda;
- kohalikele noortele rahvusvaheliste korraldusalaste kontaktide lisandumine.

Kvantitatiivselt saaks esimeste sündmuste toimumise järgselt analüüsida korraldajate kulusid/tulusid, finantsefektiivsust või investeeringu tootlikkust ($ROI = \frac{\text{maksujärgne kasum}}{\text{kulud}} \times 100$).

Kokkuvõtteks võimalikest mõjudest ühiskonnale lisaksin tsitaadi J.Howkinsi eelnevateski peatükkides tsiteeritud teosest *The Creative Economy*: "Ühiskond, mis lämmatab või mõistab vääriti oma loomingulisi ressursse ei saa õitseda. Kui me aga mõistame ja oskame loomemajandust hallata saavad sellest kasu üksikisikud ja ühiskond saab tasustatud" (Howkins, J. lk 293).

1.9. Seos Viljandi Linna arengukavaga

Viljandi Linna Arengukavasse aastateks 2013 - 2020 on lisatud MTÜ Viljandi Lennukitehase poolt arendatav Avatud Noortekeskus prioriteetse tegevusena. Kehtiva Viljandi Linna arengukavaga on seosed alljärgnevad:

p 4.2 valdkonna "Kultuur, sport, turism ja vaba aeg" strateegilised eesmärgid:

Peaesmärk: Viljandi on rikkaliku kultuuri- ja ajaloopärandiga ning looduskaunite miljööväärtuslike piirkondadega linn, pakkudes mitmekülgsed võimalusi kultuuri- ja spordielamusteks ning meeldejääva puhkuse veetmiseks.

Alavaldkond "Kultuur, sport ja vaba aeg" arengueesmärgid:

- Aasta läbi toimiv mitmekülgne kultuuri- ja spordielu s.h ürituste toimumine vastavalt Viljandi linna kultuurivaldkonna arengustrateegiale 2008-2015. *Keskuses pakutavad huvitegevused, seminarid, konverentsid toetavad eesmärki.*
- Korrastatud ja uued kultuuri- ja spordirajatised. *Keskuse renoveerimisel on oluline sünergia Lauluväljaku renoveerimise, Pärimusmuusika aida ning 300 m kaugusel asuva Viljandi Gümnaasiumiga.*

P 3.2 valdkonna "Haridus ja noorsootöö" strateegilised eesmärgid

Peaesmärk: Viljandi linn on kvaliteetse ja konkurentsivõimelise hariduse keskus, võimaldades õppijatel omandada mitmekülgsed teadmisi ja oskusi, arendada loovust ja olla edukad tööturul.

Arengueesmärgid alavaldkonnas "Huviharidus ja noorsootöö":

- Tõendus põhine mitmekülgsele koostööle tuginev noorsootöö. *Keskus planeerib koostööd nii Viljandi Gümnaasiumiga, Pärimusmuusika keskuse ja Kultuuriakadeemiaga.*
- Noorsootöö ja teiste eluvaldkondade koostöös on loodud noortele arendav ja atraktiivne elukeskkond, paikkondlikkuse tähtsustamine koolivälise tegevuse kaudu, noorte kaasamine koostöösse sõpruslinnadega, hansalinnade ja UBC noorte liikumisse, noorte EL projektides osalemise toetamine. *Rahvusvaheline koostöö on üheks keskuse tegevuse prioriteediks, sest*

just nii saab kindlustada programmide kvaliteeti ja tagada keskuse jätkusuutlikkust laiema sihtgrupi näol.

- Aktiviseeritud noorteühenduste tegevus sh noorteühenduste regulaarne rahaline toetamine, tegevuseks vajalike ruumide ja kontoritehnika kasutusvõimaluste tagamine. *Keskus on omamoodi inkubaator muusika ja skate-eluviisi harrastajatele ning teistele noortegruppidele.*
- Riskioludes elavatele ja/või sotsiaalselt hälbiva käitumisega noortele on tagatud võimalused arenguks. *Keskus pakub vaba aja veetmise alternatiive, millel on suur potentsiaal haarata just antud sihtgrupi lapsi ja noori.*

(Allikas: Viljandi linna arengukava aastateks 2013 - 2020)

1.10. Organisatsiooni hetkeseis ja eelarve

MTÜ Viljandi Lennukitehas Eestis on ainus mittetulundusühinguna noorte kultuurikeskust rajav ettevõtte. VLT on suutnud täpselt järgida arenguplaani ja täitnud kõik seatud eesmärgid. Esimesel kuuel külastuskuul registreeriti Avatud noortekeskuses 4185 külastust. Tehakse aktiivset koostööd Sakala Keskuse noorsootöötajate ja noorsootöö koordinaatoriga tegevuse atraktiivsemaks ja kasumlikumaks muutmisel ning noorte kaasamisel. Sõlmitud koostöölepingud TÜ VKA-ga ja Viljandi Gümnaasiumiga praktikate ja vabaainete läbiviimiseks annavad lootust lähitulevikus käivitada tõeliselt mastaapseid kultuuri- ja noorte omaloominguga seotud sündmusi.

Lähtuvalt VLT Finantsplaanis kirjeldatud rahavoogude prognoosist 2013 – 2015 planeeritakse senisele EAS-I toetusele (31 956€) lähiaastatel lisa taotleda. V L T planeerib laenuraha kaasamist 2013 aastal suuruses kuni 30 000€, millele lisanduvad laenudena 10 000€ 2014. ja 2015. aastal. Tänu sõlmitud pikaajalisele rendilepingule Viljandi Linnaga ja aastasele renditulule 10 800€ ja sponsorite toele planeeritakse laenude täielikku tagastamist lähima 5. aasta jooksul

(Allikas: MTÜ Viljandi Lennukitehas, *Strateegia aastateks 2012 - 2015, vt. lisa1*)

1.11. Projekti I etapi lühianalüüs

VLT seatud eesmärkide (rahvusvahelise noorte kultuurikeskuse käivitamine), täitmiseks otsustati 2012. aasta sügisel osaleda EAS-i Regionaalsete Investeeringutoetuste Andmise Programmis ja esitati taotlus projekti „Viljandi lennukitehase avatud noortekeskuseks arendamise I etapp“ rahastuse saamiseks. Juhtkond oli eelnevalt korduvalt üritanud rahastusvõimaluste leidmisel kasutada ekspertide abi. Aastatel 2009 – 2012 algatati firma Advisio eestvedamisel korduvalt rahastusallikate otsimisi läbi erinevate projektitaotluste. Paraku ei viinud ükski algatatud rahastuse taotlus reaalse rahastuseni ja 2012 aastal EAS-i poolt läbi viidud programmis otsustati osaleda oma jõududega ja välisabi kaasamata.

Alustuseks kaardistati Viljandi linna vajadused noorsootöö efektiivistamisel 2011 aasta seisuga. Selgus, et sisulist noorsootööd ei ole tehtud juba 2010. aastast, ajast mil vabastati ametist seni noortetööga tegelenud entusiast. Seejärel koostati koostöös noortega ja noorsootöö koordinaatoriga visioon Noorte Avatud Kultuurikeskus ja esitleti seda Viljandi maavanemale ja linnapeale, selline lähenemisviis osutus igati õigustatuks ja lihtsustas hilisemaid selgitustöid vastutavate ametnike ees.

Järgmise sammuna suheldi Viljandi linnavolikogu vastavate funktsionääridega, mille järgselt lisati Lennukitehase arendamine prioriteetseks tegevuseks Viljandi Linna Arengukavas 2013 – 2020. Lisaks sellele selgitati välja loodava Ühisgümnaasiumi vajadused ja võimalused koostööks Viljandi noorsootöötajatega. Visiooni tutvustati Sakala keskuse juhtkonnale ja leiti võimalus reaalseks koostööks ja noorsootöötajate jagamiseks kahe maja vahel. Võeti vastu kogu protsessi enim mõjutanud otsus kolida Avatud noortekeskus ja Männimäe *skatepark* loodavasse Noortekeskusesse Viljandi Lennukitehase renoveeritavas hoones.

Selline ligikaudu aasta kestnud kaardistamine ja lobitöö andis piisavalt materjali ja kindlust projektitaotluse täitmisel, reaalistest vajadusest tingitud probleemidele lahendusi otsides said kõik lahtrid taotluses konkreetse, projekti sisuga haakuva vastuse. Nii oli ka EAS-i kontrollreidi käigus esitatud lisaküsimustele vastamine pigem formaalsus, ettevalmistus oli tõesti põhjalik ja küsitavusi projekti vajalikkuses ei tekkinud.

EAS-i 2012 aasta 14.detsembri protokoll nr.66 otsusega teatati VLT projektitaotluse toetamisest. Sellele järgnes tülikas peaehitaja leidmise protseduur läbi Riigihangete Keskuse ja aprillis 2013 algasid ehitustööd Viljandi Avatud Noortekeskuse I etapi ehitamiseks. Juba septembrikuus sõlmiti Viljandi linna alluvuses oleva Sakala Keskusega 10.aastane rendileping ja sellega lõppes peaaegu 2 aastat kestnud töö püstitatud eesmärgi I etapi esimese osa realiseerimisel.

13 septembril 2013 koliti VANT ja siseskatepark lennukitehase ruumidesse ja Viljandimaa noored said esmakordselt keskuse, mille kujundamisel nad ise said kaasa rääkida. I etapi käivitamise algusest olid kaardistunud paljud kohaliku noorsootöö korraldamise nõrkused ja selgunud tõsiasi, et kogu süsteem toimis ainult "paberil" ja noorte arvamust arvesse võtmata. Sellest ajendatuna valmis 2013 aasta oktoobris K.Lukka seminaritööna uurimus "Viljandi linna noorte ootused seoses noortekeskuse avamisega", millest sai alusdokument I ja II etapi tegevuste planeerimisel ja elluviimisel.

Riskikohaks I etapi läbiviimisel võib pidada Viljandi linnajuhtide suusõnaliste lubaduste liigset uskumist. Kirjalikku lepingut ei võimaldanud sõlmida seadusandlus ja opositsioonilised jõud linna juhtimises. Õnneks jäid linnajuhid oma lubaduste juurde kogu protsessi vältel ja võetud risk tasus ennast ära.

I etapi kokkuvõtteks pean vajalikuks rõhutada, et kogu protsess oli põhjalikult planeeritud ja seatud eesmärkide saavutamiseks ei tehtud ühtegi sisulist ega vormilist järeleandmist. Algselt planeeritud noorte vajaduste kaardistamine olemasolevatele andmetele toetudes tuli nende vähesuse tõttu ümber formuleerida suuremahuliseks uurimustööks, mis ennast aga kokkuvõttes igati õigustas. Kõiki uurimustöö andmeid kasutatakse edaspidi hästifunktsioneeriva noortekeskuse käivitamisel.

2. „VILJANDIMAA NOORTEBÄND 2014“ KORRALDAMISE ARUANNE

Viljandimaa Noortebänd (VNB) konkurss sai alguse 2006 aastal, kui esmakordselt kultuurimajas peetud võistuesinemisel võtsid mõõtu 16 ansamblit Viljandi linnast ja maakonnast. Kiiresti traditsiooniliseks kujunenud sündmus kestis kuni aastani 2011, selle aja jooksul esines peamiselt Viljandi kultuurimajas peetud konkursil kokku 71 ansamblit. Noortele sündmus väga meeldis ja iga-aastaseid jõukatsumisi oodati pikisilmi. Osalejate seas oli palju kooslusi, mis kutsuti kokku ainult selleks, et konkursil osaleda. Žürii liikmeteks valiti tavaliselt noortega või muusikaga seotud olnud inimesed. 2010 aastal toimus mõõduvõtmise ka Lennukitehase ruumides, mainimist väärib tookordne žürii esimees Mart Mikk Estoniast.

Seoses noortekeskuse töö hääbumisega 2011 aastal lõppesid noorte võimalused pillimängu harjutamiseks, ansambleid jäi vähemaks ja huvi konkursi vastu jahtus. Samal aastal suleti kultuurimaja remondiks ja vahepealseteks aastateks ühinesid noortebändid Viljandimaal tegutsenud Bändiliigaga ja esinemiskohaks sai klubi Rubiin.

2.1. Planeerimine ja ajakava

Planeerimistegevuse alguseks võib pidada 2013 aasta oktoobrit, mil VNB korraldajad käisid esmakordselt Sakala Keskuse juhtkonnale ideed tutvustamas. Kuna vahepealsetel aastatel Viljandimaal noortebändide võistlusi ei korraldatud ja analoogsed ettevõtmised olid niši hõivanud (Viljandimaa Bändiliiga) suhtuti meiepoolsesse algatusse ettevaatlikult.

Korraldustiim tegeles kahe kuu jooksul aktiivselt bändide otsimisega ja 2013 aasta detsembri lõpuks olime saanud kontakti nelja ansambliga, kes olid osalemisest huvitatud. Detsembrikuisel koosolekul otsustasime kaasata ka Võru ja Valga noortebändid. Meie andmetel ähvardas neid maakondi sellesisulise konkursi ärajäämine bändide vähesuse tõttu.

Tabel 1. VNB 2014 korraldamise ajakava

Projekti tegevused nädalate kaupa	NB 2014 AJAKAVA	Komm.	Nädalad													
			10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20			
Eeltegevused	1. riskianalüüs		x	x												
	2. eelarve koostamine		x													
Tehnika ja ruumide rendilepingud	1. helitehnika rent								x							
	2. valgustehnika rent								x							
	3. ruumide rent								x							
Reklaam	1. facebook						x	x	x	x	x	x				
	2. vant kodulehekülj								x	x	x	x				
	3. "Sakala" ajaleht										x	x				
Osalejate leidmine	1. Võrumaa	2 bändi									x					
	2. Valgamaa	2 bändi						x								
	3. Viljandimaa	6 bändi				x										
Rahastajate leidmine	1. Toetajad	eelarve			x											
	2. Sponsorid		x	x												
	3.															
	4.															
Kokkuvõtted Järeltegevused	1. kokkuvõtted															x
	2. Eneserefleksioon															x

Jaauari lõpuks oli selgunud üheksa ansambli soov konkursil osaleda, mis tõi kaasa Sakala Keskuse kinnituse sündmuse toetamiseks. Kaheliikmeline korraldustiim jaotas ülesanded omavahel põhimõttel, et üks tegeleb bändidega suhtlemisega (selgitustöö, raiderid, kontserdi korralduslik osa) ja teine tehnilise ettevalmistuse, reklaami ja turundamisega. Veebruarikuusel koosolekul pandi paika ürituse formaat (kaasati Võru ja Valga), koostati ajakava (Tabel1), riskianalüüs ja eelarve. Viljandi linn oli üritust nõus toetama 850€ ja see seadis piirid tehnika ning ruumide rendile. Eesmärgiks seadsime kaasata maksimaalselt 10 ansamblit ja reklaamikanaliks valisime Facebooki. Aprilli alguses peetud koosolekul tõdesime, et soovitud osalejate arv oli saavutatud ja aprilli keskpaigas kuulutasime ametlikult Sakala veergudel toimumiskuupäeva.

2.2. Korraldajad

Korraldajad (Mart Saar ja Kait Lukka) omavad kolme aastast noortebändide konkursi kooskorraldamise kogemust. Mart Saar Viljandimaa noorsootöö koordinaatorina ja pikaajase noorsootöötajana omab paarikümne aastast korraldusalast ja noortega suhtlemise kogemust. Ta on organiseerinud noorte suvelaagreid, kokkutulekuid ja malevaid.

Mina teise korraldajana olen tegelenud ettevõtlusega alates 1997. aastast ja aidanud Viljandis, lisaks noortebändide festivalidele, korraldada teisi noortele suunatud sündmusi.

Meeskonnatöös pean tähtsaks teineteise usaldamist, sarnast töösse suhtumist ja arusaama sellest mida ja kellele pakutakse. Efektiivse meeskonna tunnusteks I. Brooks järgi on muuhulgas:

- meeskonnaliikmetele on nende eesmärgid kindlalt teada;
- meeskonna liikmetel on olemas vajalikud oskused ja teadmised, et neile antud ülesandeid edukalt täita;
- liikmed respektiivad ja usaldavad üksteist nii inimestena kui eesmärgi täitmise panustavate kaastöötajatena (Brooks, I. lk 101).

Meie korraldusmeeskonna liikmed töötavad ühiste eesmärkide nimel, omavad vastavaid teadmisi ja oskusi ning usaldavad teineteist moodustades minu arvates väga hästi toimiva meeskonna.

Omavaheline koostöö on olnud aastatepikkune, esimeseks koos korraldatud sündmuseks võib pidada 2009. aastal aset leidnud kontsertide sarja "Eesti - Soome maavõistlus. Punk vs. Metal". Tookord toimusid kahe sõpruslinna, Viljandi ja Porvoo ansambelite kontserdid Viljandi Lennukitehases ja Tartu klubis Rock And Roll. Sellele järgnesid kontserdid "Tehaserock" sarjas, mille peaesinejateks olid teiste seas ansamblid Terminaator, Ultima Thule, Vennaskond jne.

Viljandimaa Noortebändi korraldus oli aastaid olnud varjusurmas erinevatel põhjustel - noorsootöö korraldamatus, noorte motivatsioonipuudus ja sobiva esinemiskoha puudumine. Seoses noorsootöö hoogustumisega VLT-s tekkisid uuesti kontaktid Viljandis pillimängu harjutavate noortega ja tänu Lennukitehase uue saali avamisele ja tehnika soetamisele olid soodsad eeltingimused loodud.

Meeskond suhtles omavahel igakuistel korralistel koosolekutel (veebbruar -mai), mille käigus jagati ülesanded, hinnati riske, koostati eelarve ja lahendati jooksvaid probleeme. Mart Saare töökohustuste hulka kuulub noorsootöö koordineerimine Viljandimaal, sarnaste mitteformaadiliste noortesündmuste korraldamine tema töötasu ei mõjuta, küll aga aitab noortega paremat kontakti saavutada. Mina olen aastaid noortetöösse panustanud vabatahtlikuna - leian, et raha puudumine ei tohiks olla noorte arengu ja eneseväljenduse takistuseks. Visionäärina soovin, et Lennukitehasega seostuks avatud hoiak kõikidele noorte ideedele ja valmisolek nende teostumisele kaasaaitamisele.

2.1. Riskianalüüs

Riskianalüüs teostati koos tegevuskava koostamisega ja ajakava kinnitamisega esimesel korralisel koosolekul veebruaris. Riskide hindamine on kajastatud Tabelis 2.

Tabel 2. VNB 2014 Riskianalüüs

Nr	Tegevus	Oht	Tõenäosus	Ennetav tegevus	Korrigeeriv tegevus
Ettevalmistav tehniline faas					
1	Helitehnika rent	äraütlemine, liiga kallis	1	võrdlevad pakkumised	läbirääkimiste pidamine Audiosky ja Heliart
2	Valgustehnika rent	sama	2	võrdlevad pakkumised	kokkulepe Sakala Keskusega
3	Ruumide rent	tehnilised mitesobivused	2	varuruumide otsimine	kokkulepe Sakala Keskusega
4	Kohvikuteenus	kooskõlastuste mitesaamine	1	litsentsiga toitlustajad	kokkulepe kohvik Harmooniaga
5	Turvateenus	liiga kallis	1	G4S, Securitas	kokkulepe Securitasega
Tööfaas					
6	Osavõtjad	registreerib vähem või rohkem kui plaanitud	2	konkreetne arv juhendis määrab olukorra (nt 10)	sündmuse avalikustamine optimaalse ansamblite arvu registreerimisel
7	Ajakava järgimine	tehniline ettevalmistus ja soundid venivad	2	esinemisaja või lugude arvu korrigeerimine	ettenähtud 25 min esineja kohta
8	Heli-ja valgustehnika	ootamatu tehniline rike	1	varutehnika olemasolu	kokkulepe Sakala Keskusega
9					
Reklaam					
10	Artikkel Sakalas	ei leia piisavalt "jagamisi"	2	tasuliste reklaamtekstide ettevalmistamine	kokkulepe ajakirjanikuga tasuta teksti ilmutamiseks

2.2. Turundus ja reklaam

A.Perens on oma raamatus „Teenuste marketing“ kirjutanud järgmist: “Erinevalt kaupade müümisest ei pakuta teenuste müügil kunagi valmis eset, mis tarbija vajadusi rahuldab, vaid ainult valmisolekut ja potentsiaali, mille abil teenuse osutamise käigus või pärast seda saavad tarbija vajadused rahuldatud.” (Perens, A. lk 14). Oleme meeskonna koosolekul korduvalt jõudnud samale järeldusele – teenuse, antud juhul muusikasündmuse „müümisel“ noortele kujuneb „õiglane hind“ meiepoolse valmisoleku/ettevalmistuse ja potentsiaali/pühendumise tulemusena.

Turundamisel ja ka reklaamimisel on meeskond järginud põhimõtet - ühelt paljudele suunatud turunduse asemel ühelt ühele suunatud turundus. „Digitaal tehnoloogia võimaldab /.../ leida ja jälgida iga oma klienti, muutes tavapärase massidele suunatud turunduse /.../ individuaalsele kliendile suunatud turunduseks“ (Kotler, P jt. lk 14). Sarnaselt eelmainitule toimis meeskond turundus- ja reklaamikanaliks *Facebook*’i valides.

FB-d turustuskanaliks valides ja noortega suheldes osutus võimalikuks paljude turunduse jaoks oluliste parameetrite jälgimine: huviliste defineerimine, „toote“ arendamine, reklaamitöö vajalikkuse ja selle mahu väljaselgitamine ning võimalike klientide kaardistamine ja nendega suhtlemine.

2.3. Kontsertpaiga ettevalmistus, kooskõlastused

Lennukitehase suure saali valik kontserdi läbiviimiseks oli kogu ettevalmistusperioodi jooksul korraldajatele suureks väljakutseks. Vana ja selleks otstarbeks mitte mõeldud ruumi tuli korduvalt ja suures mahus remontida, tegeleda mitmete tehniliste probleemide lahendamise ja kooskõlastuste hankimisega.

Kui saali formaalne ettevalmistus oli lõppenud, (paigaldatud valgustid, tulekustutid, ATS - automaatne tulekustutus süsteem jne.) selgus, et tagavaraevakuatsiooniteeks mõeldud trepp ei vasta päästeameti nõuetele. Probleemi lahendamiseks tuli minul isiklikult kogu

dokumentatsiooniga sõita Tartusse Päästeametisse tuleohutuse peaspetsialisti hr. Gennadi Apevalovi vastuvõtule. Tunniajalise äärmiselt pingelise kohtumise tulemusena väljastati Lennukitehase suurele saalile ajutine piirangutega kasutusluba.

Kooskõlastus tuli hankida Viljandi Politseijaoskonnast, kellele saatsime vastavasisulise avalduse saatsime. Baariteenuse tellisime kohvikust Harmoonia, kes seadis esinemispaigale oma müügileti. Helitehnika otsustasime rentida Tartu firmast Sky Audio, kes vahendas meile ka helitehniku. Valgustuse koos valgustajaga tellisime firmast Mulgi Kontsert. Selleks, et kogu sündmust jäädvustada tegime koostööd portaali Kultuurikanal.ee, kes kogu kontserdi salvestas, internetis järelvaadatavaks muutis ja meile hiljem kogu materjali salvestusena edastas.

2.4. Eelarve

Viljandimaa noortebänd 2014 korraldamist rahastas Viljandi linn, kes oli noortetegevusteks eraldanud raha summas 850€, mis seadis korraldajatele piirid läbirääkimisteks tehnika hinna üle. Otsustasime eelarve jagamisel lähtuda kolmest alategevusest: juhtimine, tehniline koosseis ja reklaam.

Juhtimistasu (100€) jagamisel otsustasime tasustada ühte projektijuhtidest (M.Saar), kes kogu organiseerimisega pikaajaliselt ja põhjalikult tegeles ning oli nõus ka õhtujuhi ametit pidama. **Tehnika** eest vastutajana lasus minul kohustus mahutada kogukulud selle tegevuse eest 750€ sisse (tavapärase 1300 - 1500€ asemel). Õnneks on Viljandimaal ettevõtjaid kellele siinsete noorte käekäik tähtis ja nii saavutasingi kokkulepped firmadega Heliart ja Mulgi Kontsert tehnika rendiks soodustingimustel. Helitehniku rentimiseks pidime pöörduma Tartu firma Audiosky poole, kuna nemad ainsana pakkusid teenust koos helipuldiga. **Reklaamikanaliteks** valisime seekord ainult Facebooki ja noortekeskuse kodulehe ning arvestasime võimalusega ajaleht Sakala vahendusel sündmust reklaamida. Kolm tasuta reklaamikanalit õigustasid ennast ja info jõudis oodatult sihtgrupini. Eelarve summad koos käibemaksuga on kajastatud Tabelis 3.

Tabel 3. Viljandimaa noortebänd 2014 eelarve.

Kulud

Projekti kulud tegevuste kaupa *		Ühik	Kogus	Ühiku hind	Summa	Selgitused
Tegevus 1: JUHTIMINE	Projektijuhi töötasu (koos kõikide maksudega)	h	1	100	100	projektijuhi töötasu
					0	
					0	
	Kokku Tegevus 1:				100	
Tegevus 2: tehniline koosseis TEHNIKA	helitehnika rent	tk	1	300	400	tehnika rent firmast Heliart
	valgustehnika rent	tk	1	150	150	tehnika rent firmast Mulgi Kontsert
	turva	tk	1	50	50	turvamees firmast G4S
	Helitehniku rent	h	10	15	150	Helitehnik firmast Audiosky
	Kokku Tegevus 2:				750	
Tegevus 3: reklaam REKLAAM	artikkel ajaleht Sakala	tk	1	0	0	
	reklaam FB-s	tk	1	0	0	
	Kokku Tegevus 3:				0	

Projekti kulud kokku:	850,00
------------------------------	---------------

Tulud	Planeeritud summa (eur)
eelarveline rahastus	850,00
sponsorid	
Projekti tulud kokku:	850,00

Tegelik eelarve kujunes planeerituga kattuvaks, ettearvamatuid kulutusi ei kaasnenud. Autorikaitse kulud kandis Sakala Keskus, kellel on Eesti Autorite Ühinguga sõlmitud püsileping. Lennukitehase saal kuulub rendilepinguga nende haldusalasse ja on EAÜ-s registreeritud kontsertpaigana.

2.5. Teostus

Sündmuse toimumispäeval algas tegevus Lennukitehases kell 12.00, mil algasid ansamblite heliproovid, mis kestsid kuni kella 17.30-ni. Sellele eelnesid helitehnika ja valgustuse paigaldused saali. Esimene ansambel alustas esinemisega kell 18.00, igale osalejale oli ette nähtud 25 minutit aega laval koos peale- ja mahaminekuga. Kokku osales 9 ansamblit ja see muutis ajagraafikust kinnipidamise väga tähtsaks. Õnneks püsisime kogu kontserdi jooksul etteantud ajagraafikus ja ükski esineja teiste tõttu vähem esinemisaega ei saanud. Konkurss lõppes täpselt planeeritud ajal kell 22.50 peaesineja, ansambel UDU etteastega

Vastavalt VNB 2014 juhendile oli konkursi üks eesmärke elustada noortebändide vaheline suhtlemine, mille käigus läbi viidavale konkursile kaasatakse noortebände Valga- ja Võrumaalt (Allikas: *Viljandimaa Noortebänd 2014 juhend*). Konkursil osales kuus ansamblit Viljandimaalt, üks Võrumaalt ja kaks Valgamaalt. Noori hindava žürii liikmeteks olid: Kait Lukka – Viljandi Lennukitehas, Kris Süld – Viljandi Noortevolikogu, Ahto Aabner – Eesti Noortebänd/Bändilabor, Levo Jõgiaas – ansambel Emerald ja žürii esimees Elmar Liitmaa – muusik ja helilooja.

Konkurss toimus seekord kahes kategoorias: omaloomingut esitavad- ja omaloomingut mitte-esitavad noortebändid. Kategooriatesse jagamine võimaldas kaasata rohkem kollektiive ja andis võimaluse rohkem auhindu välja kuulutada. Parima omaloomingut esitava noortebändi tiitli võitis Defeatem Valgamaalt. Parimaks *coverdajaks* hindas žürii Viljandimaa ansambli Golden Rust.

Eriauhindadena jagati Bändilabori mentorprogrammi preemia, mille võitis Viljandimaad esindav Von Dorpat. Lennukitehase eripreemia - bändivideo valmistamine noore filmirežissööri Kris Sülla eestvedamisel - võitis ansambel POSÕ. Lisaks pääses I kategooria võitja otse Eesti Noortebänd 2014 poolfinaali (ilma demovooruta) ning II kategooria võitja sai esinemisvõimaluse 7. Saaremaa Noortebändide Festivalil 9.-10.mai Kuressaares.

3. ENESEREFLEKTSIOON

Aastatel 2010 - 2013 teostunud VLT arendamise esimese etapi käigus toimunud hinnates, tuleks alustada kronoloogilisest tagasivaatest tehtule:

2010 - VLT asutamine, eesmärgiga arendada vanast Viljandi lennukitehase hoonest noorte kultuurikeskus;

2010 - festivalide Tehase Rock, Viljandimaa Noortebänd 2010, Punk vs Metal korraldamine, Soome kunstniku Mia Pessa näitus tehase suures saalis;

2011 festivalide Viljandi Pärimusmuusika Festival ja Rock Ramp poolt Lennukitehase kasutamine kontsertpaikadena, planeerimistegevuse algus, VLT tegevuskava valmimine ja tutvustamine;

2012 - VLT tegevuskava osaline lisamine Viljandi linna arengukavasse prioriteetsete tegevustena, suusõnalise kokkuleppe saavutamine noortekeskuse kolimiseks;

2012 - projektitaotluse kirjutamine EAS-i Regionaalsete Investeeringutaotluste Andmise programmi rahastuse saamiseks, hoone reprojekteerimine, kooskõlastuste ja lubade hankimine ehitustegevuseks;

2013 sügis - EAS-i positiivse otsuse järgselt ehitaja leidmiseks korraldatud avaliku hanke läbiviimine, ehitustegevus, noortekeskuse kolimine Lennukitehase hoonesse, sisulise noortetöö taaselustamine;

2013 sügis-talv - uurimustöö "Viljandi noorte ootused seoses noortekeskuse avamisega" kirjutamine, järeltegevused uuringu tulemustest lähtuvalt (uue saali renoveerimine, Viljandimaa Noortebändi taaselustamine, mentorprogrammi käivitamine, tehnika hankimine sündmuste korraldamiseks, kodulehe/noorteportaali taasloomine, projektijuhi palkamine erinevate rahastuste kaasamiseks noorsootöös);

2013 talv - koostöölepingud TÜ VKA-ga erialapraktikate läbiviimiseks ja Viljandi Gümnaasiumiga vabaainete korraldamiseks Lennukitehases.

Analüüsid esiala lõikes õpitud ainete kasutamist eelmainitud perioodil tooksin välja järgmised tähelepanekud teoreetiliste teadmiste praktikas kasutamisest:

1. **Kultuuridevaheline kommunikatsioon.** Eriti vajalikuks on see osutunud inimeste erinevast ajakasutusest (polükroonne- ja monokroonne) tulenevate arusaamatuste lahendamisel. Kõrgelt hindan omandatud teadmisi erinevatest kultuuriruumidest (individualistlikust ja kollektivistlikust) tulevate inimestega suhtlemise korraldamisel.
2. **Juhtimisökonoomika.** Selle aine raames koostatud teoreetiline otseste- ja kaudsete majanduslike mõjude hindamine seoses Tallinn Treff festivali läbiviimisega Viljandis aitas luua teoreetilised alused samalaadsete hinnangute koostamiseks edaspidi ja VLT tegevuste paremaks planeerimiseks.
3. **Kultuurikorralduse alused.** Sõnastasin esmakordselt VLT tegevused kaksistrateegiast lähtuvalt (kultuuri demokratiseerimine vs kultuuridemokraatia).
4. **Meediaõpetus.** Pressiteate koostamine on konkreetset vajalik pädevus VLT tegevust korraldades. Kriitiline lugemine on oskus, mida kasutada ka väljaspool VLT tegevusega seonduvat.
5. **Projektiõpetus.** Esmakordselt sõnastatud rahastamise taotlus festivali korraldamiseks, millest on realselt kasu olnud kõigi hilisemate taotluste kirjutamisel.
6. **Sotsiaalne kommunikatsioon.** Arusaam traditsioonilise meedia asendumisest uuega ja sellega kaasneva eetikareeglite muutumise tagajärjedest on tonud kasu VLT internetipõhise suhtluskeskkonna loomisel ja noorte kaasamisel sellesse.
7. **Organisatsioonikäitumine ja organisatsioonijuhtimine.** Konkreetsete juhtumite lahendamine ja teemade grupiarutelud on olnud eriti vajalikud mõistmaks KOV-ga seotud asutuste ja inimeste töökorraldust ja organisatsioonilisi tõekspidamisi.
8. **Kultuuriturundus.** Koostas esmakordselt VLT turundusplaani, mida hiljem pidevalt täiendades olen jõudnud rahuldava ja realselt toimiva lahenduseni.
9. **Avalik esinemine.** Oma mõtete koondamine ja räägitavale kontsentreerumine on olnud kasuks kõikide lennukitehasega seotud sõnavõtude ettevalmistamisel ja nende kasutamisel nendega seonduvad avalikel esinemistel.
10. **Strateegiline planeerimine.** Strateegia koostamine VLT-le aines õpitust lähtudes aitas luua plaani aastateks 2012 – 2015.

Täiustamist vajava oskusena mainiksin rahataotluste kirjutamise rahvusvahelistele fondidele, kuna sellelaadne kogemus mul veel puudub. Loodan siinkohal siiski sujuvale koostööle erinevate heade partneritega (Viljandi linn, TÜ VKA, Viljandimaa arenduskeskus). Tulevikus VLT tegevusi planeerides saan toetuda koolis õpitud organisatsioonijuhtimisele, strateegilisele planeerimisele ja projektiõpetuses omandatule.

Minu poolt läbi viidud Lennukitehasega seonduva tegevuse kokkuvõtteks saan öelda, et olen saanud kogeda pea kõiki kultuurikorralduse erialal õpitud oskusi ka praktikas. Olen koostatud VLT arengukava ja strateegia visioonist tulenevalt ning alustanud nende elluviimist selleks sõnastatud missioonist lähtuvalt, korraldanud sündmusi, kontserte ja kuni kahepäevaseid festivale koostöös teiste ürituste korraldajatega. Taaselustatud *Viljandimaa Noortebänd* konkurss on kasulik nii noortele eneseväljenduse võimalusena kui VLT-le selle eesmärges silmas pidades. Kasutades õpitut kirjutasin seminaritöö raames reaalselt kasutust leidnud noorte ootuste alase uuringu ja positiivse lahenduseni jõudnud projekti rahastamise taotluse EAS-ile.

Olen kogu kursuse jooksul suhtunud avatult kõikide ainete poolt pakutavasse ja leidnud igähelst neist midagi kasulikku. Nüüd neljale aastale tagasi vaadates saan väita, et olen suutnud oma eesmärges saavutada suuresti tänu koolis omandatule. Kindlasti on sellel perioodil olnud raskemaid ja helgemaid hetki kuid selle käigus ilmnunud nõrkuseid ja tugevusi ma eraldi välja tuua ei oska, pigem on toimunud pidev enesetäiendamine ja õpitud kompetentside järk-järguline ellurakendamine.

KOKKUVÕTE

MTÜ Viljandi Lennukitehas (VLT) loodi 2010 aastal eesmärgiga arendada vanast Viljandi lennukitehase hoonest multifunktsionaalne rahvusvaheline noorte kultuurikeskus. Selle teostamiseks jagati tegevused kolme etappi. Käesolev lõputöö annab ülevaate arendamise I etapi (noortekeskuse taasavamine) läbiviimisest minu eestvedamisel aastatel 2010 – 2013. Lisaks annab see ülevaate minu osalusel korraldatud ja läbi viidud muusikakonkursist *Viljandimaa Noortebänd 2014*.

Antud töö koosneb kolmest osast, millest esimeses annan ülevaate VLT seatud eesmärkidest ja kirjeldan tegevusi nendeni jõudmiseks. Veel selgitan VLT kõikide tegevuste etappideks jagamise tagamaid vastavalt arendustegevuste planeerimisele ja peatun lähemalt tänaseks edukalt läbi viidud I etapil, mille eesmärgiks oli Viljandi avatud noortekeskuse ja siseskatepargi kolimine Männimäelt Lennukitehasesse. Teises osas kirjeldan enda osalemist Viljandimaa Noortebänd 2014 korraldusmeeskonna liikmena, tutvustan festivali ajalugu ja annan ülevaate selle muusikasündmuse läbiviimisest ning kolmandas osas reflekteerin enda tegevusi ning arengut lõputööga seonduvalt.

Töö raames kirjeldatud noortele suunatud kultuurikeskuse loomine VLT poolt aitab tulevikus edendada loomemajandust, integreerib kohalikke noori ja TÜ VKA tudengeid läbi koostöö, loob uusi töökohti ja annab Viljandist lahkujatele põhjuse tagasipöördumiseks. Tänaseks edukalt lõppenud I etapp annab selleks igatahes lootust. Kultuurikorralduse erialal omandatud laiapärgalised teadmised loovad eelduse ka järgmiste etappide edukaks elluviimiseks.

VLT tegemised on tänaseks lisaks noorte poolehoiule võitnud ka Viljandi linna heakskiidu pälvides aastapremia kategoorias *Laste- ja noortesõbralik ettevõtte 2013*. Tunnustus on saavutatud suuresti tänu kultuurikorralduse eriala raames õpitu kasutamisele tegevuste planeerimisel ja arendustegevuste ellu viimisel. Tegevused vanas tehasehoones jätkuvad minu eestvedamisel ka edaspidi seatud visiooni silmas pidades ja *Viljandi Lennukitehasest saab Baltimaade juhtiv noortele suunatud kultuurisündmuse korraldav ettevõtte*.

KASUTATUD KIRJANDUS

Brooks, I. 2006. *Organisatsioonikäitumine*. Tallinn: Tänapäev.

Eesti loomemajanduse olukorra uuring ning kaardistus 2013.

[http://www.ki.ee/publikatsioonid/valmis/1._Eesti_loomemajanduse_olukorra_\(2011\)_uuring_ ja_kaardistus.pdf](http://www.ki.ee/publikatsioonid/valmis/1._Eesti_loomemajanduse_olukorra_(2011)_uuring_ ja_kaardistus.pdf) (12.04.2014)

Howkins, J. 2001. *The Creative Economy*. London: Penguin Books.

Kotler, P., Jain, D., Maesincee, S. 2002. *Muutuv turundus. Kasumi, kasvu ja uuenemise võimalusi*. Kirjastus Pegasus.

Kultuuri- ja spordisündmuste regionaalse majandusliku mõju hindamine ja analüüs – Viljandi Kitarrifestival

http://www.looveesti.ee/attachments/064_Viljandi%20Kitarrifestivali%20regionaal-majandusliku%20m%C3%B5ju%20uuring.pdf (15.03.2014)

Loomemajanduse arendamine Eestis – ettepanekud tulevikuks. EKI (2005)

<http://loomemajandus.edicypages.com/uuringud> (13.04.2014)

Lukka, K. 2013. *Viljandi noorte ootused seoses noortekeskuse avamisega*. [Seminaritöö]. TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia. Viljandi.

Organisatsiooniõpetuse veebileht. <http://organisatsioon.weebly.com/organisatsiooni-missioon-ja-visioon.html> (12.05.2014)

Perens, A. 1998. *Teenuste marketing*. Tallinn: Kirjastus Külim.

Sotsiaalsete mõjude hindamine. TÜ ÕMA õppematerjal.

http://www.ut.ee/haridustehnoloogia/projekt/kursus2/1_levaade_sotsiaalsete_mjude_analsi_v_imalustest.html (02.05.2014)

Viljandi Linna arengukava aastateks 2013 - 2015.

http://www.riigiteataja.ee/aktiis/4040/9201/3011/Vm_166_Lisa.pdf (03.03.2014)

SUMMARY

Non-profit organization Viljandi Lennukitehas (Viljandi Aircraft Factory, VAF) was established in 2010 with the aim to transform the old aircraft factory building in Viljandi into a multifunctional international youth cultural center. In order to do this, the activities were divided into three phases. This thesis provides an overview of the development of Phase I (re-opening of the youth center) under my leadership in 2010-2013. It also contains an overview of *Viljandimaa Noortebänd 2014 (Viljandi County Youth Band 2014)* music contest organized and conducted with my participation.

This thesis consists of three parts. The first part contains an overview of the goals set by VAF; here I describe the activities as they were performed. I am also explaining the prime causes for division of all VAF activities into phases in accordance with planning of the development activities in more detail describing the successfully implemented Phase I the aim of which was transfer of Viljandi Open Youth Center and indoor skate park from Männimäe to the Aircraft Factory. In the second part I am describing my own involvement as a member of the management team of *Viljandi County Youth Band 2014*, providing a brief history of the festival and an overview of this music event. In the third part I am reflecting on my own actions in connection with this thesis.

Creation of VAF – the cultural center focused on the young people (as described in the thesis) – in the future will allow facilitating creative economy by integrating local young people and students of the University of Tartu Viljandi Culture Academy through cooperation, creating new workplaces and providing people who left Viljandi with a reason to come back. The successfully finished Phase I allows to hope for the best. The broad knowledge obtained during my studies under the Cultural Management program provides the prerequisite for necessary successful implementation of further phases.

Currently VAF activities not only proved popular among the young people, but also won the approval of the city of Viljandi, being awarded with the annual *The Company Friendly to Children and Young People 2013* award. This recognition is mainly explained by application of the knowledge obtained under the Cultural Management program in connection with

planning and implementing the development activities. I will continue to manage the activities in the old factory building considering the set vision. Viljandi Aircraft Factory will become the leading Baltic company organizing cultural events for young people.

LISA 1

MTÜ VILJANDI LENNUKITEHAS

STRATEEGIA AASTATEKS 2012-2015

MISSIOON

VILJANDI LENNUKITEHAS on Viljandi linna ja maakonna noortele suunatud ettevõtte pakkumaks Eestisiseseid ja rahvusvahelisi kultuuri-, kunsti-, ja muusikasündmusi, korrastades selleks etapikaupa ajalooline lennukitehase hoone.

VISIOON

VILJANDI LENNUKITEHASEST saab Baltimaade juhtiv noortele suunatud kultuurisündmusi korraldav ettevõtte.

VÄÄRTUSED

Avatus - noortele tõeliselt OMA keskuse kujundamine, koostöö rahvusvaheliste partneritega.

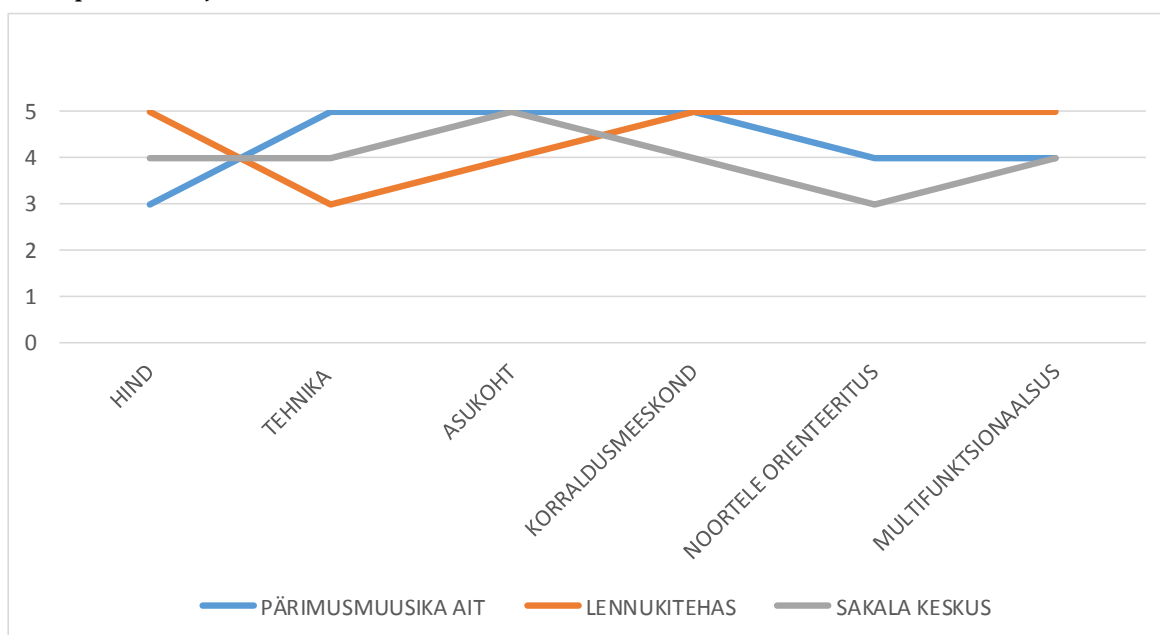
Unikaalne miljöö - ainulaadne segu vanast tööstusarhitektuurist segatuna tänapäevase ja nooruslikuga.

Motiveeritud meeskond - oma ala tõeliste professionaalide kaasamine ettevõtte juhtimisel ja sündmuste planeerimisel

Multifunktsionaalsus - kõiki hoonega seotud tegevusi saab teostada ka paralleelselt st.ükski tegevus ei välista teist

VÄÄRTUSPAKKUMISE KÕVER

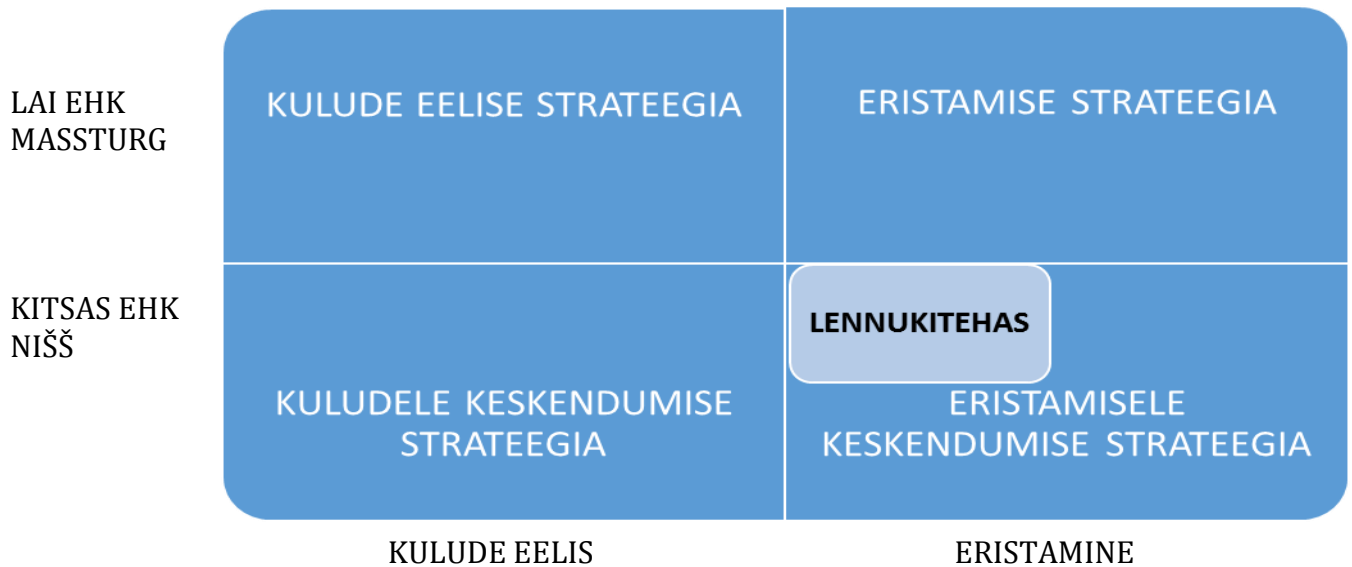
VLT on ennast kaardistanud sündmusi korraldavate konkurentide suhtes Viljandi linnas ja peab eelisteks konkurentide ees orienteeritust noortele, paindlikumat hinnapoliitikat ja multifunktdionaalsust.

Joonis: Väärtuselementide positsioneerimine konkurentide vastu.

VLT ÄRISTRATEEGILINE POSITSIONEERIMINE

VLT positsioneerib ennast äristrateegiliselt eristamisele keskendumise strateegiale suunatuks. Ebatraditsiooniline tööstusarhitektuuriline keskkond on inspireeriv ja rohkeid võimalusi pakkuv eelkõige noortele, sündmuste korraldajatele, kunstnikele ja taitlejatele. Hoone seotus noortekeskusega seab põhifookusesse tegevused noortega nende huvisid arvestades. Vastavalt Visioonile (saada Baltimaade juhtivaks noortele suunatud kultuurisündmusi korraldavaks ettevõtteks) peab VLT selgelt eristuma Lennukitehase hoone eripära ja tegevusstrateegia erisusi arvestades.

Allikas: M.E.Porter, *Competitive Advantage: creating and sustaining superior performance*

KAJASTUS VILJANDI LINNA ARENGUKAVAS

Kehtiva Viljandi Linna arengukavaga on alljärgnevad seosed:

p 4.2 valdkonna "Kultuur, sport, turism ja vaba aeg" toodud strateegilised eesmärgid:

Peaesmärk: Viljandi on rikkaliku kultuuri- ja ajaloopärandiga ning looduskaunite miljöövärtuslike piirkondadega linn, pakkudes mitmekülgeid võimalusi kultuuri- ja spordielamusteks ning meelde jääva puhkuse veetmiseks.

Alavaldkond "Turism" arengueesmärgid:

- Hästi esitatud, tutvustatud ja säilitatud piirkonna ajaloo- ja kultuuripärand

Alavaldkond "Kultuur, sport ja vaba aeg" arengueesmärgid:

- Aasta läbi toimiv mitmekülgne kultuuri- ja spordielu s.h ürituste toimumine vastavalt Viljandi linna kultuurivaldkonna arengustrateegiale 2008-2015.

- Korrastatud ja uued kultuuri- ja spordirajatised

- Professionaalne kultuuri- ja spordialane tegevus nii üksikürituste, üksiktegitajate kui pideva tegevuse puhul

- Väärtustatud vaimne ja loominguline tegevus läbi selleks vajaliku keskkonna loomise ja säilitamise: loomemajanduse ja spordikonverentside korraldamine sh kultuuriseltside, spordiklubide ja elanike omaalgatuse toetamine. Uut meediat kasutavate kultuurivormide (video ja digitaal tehnoloogia) soodustamine.

P 3.2 valdkonna "Haridus ja noorsootöö" strateegilised eesmärgid

Peaesmärk: Viljandi linn on kvaliteetse ja konkurentsivõimelise hariduse keskus, võimaldades õppijatel omandada mitmekülgeid teadmisi ja oskusi, arendada loovust ja olla edukad tööturul. Arengueesmärgid alavaldkonnas "Huviharidus ja noorsootöö":

- Tõenduspõhine mitmekülgisel koostööl tuginev noorsootöö
- Noorsootöö ja teiste eluvaldkondade koostöös on loodud noortele arendav ja atraktiivne elukeskkond (paikkondlikkuse tähtsustamine koolivälise tegevuse kaudu, noorte kaasamine koostöösse sõpruslinnadega, hansalinnade ja UBC noorte liikumisse, noorte EL projektides osalemise toetamine)
- Aktiviseeritud noorteühenduste tegevus sh noorteühenduste regulaarne rahaline toetamine, tegevuseks vajalike ruumide ja kontoritehnika kasutusvõimaluste tagamine
- Riskioludes elavatele ja/või sotsiaalselt hälbiva käitumisega noortele on tagatud võimalused arenguks

HETKEOLUKORD

SWOT analüüs

Tugevused	Nõrkused	Võimalused	Ohud
Motiveeritud meeskond	Vähene korraldusala kogemus	Viljandi linna kultuurikorraldus-teenuste pakkujate vähesusest tingitud hetkeseis	Üldise majandusliku olukorra halvenemine
Inspireeriv keskkond	Vähene tundus vastavates ringkondades	KOV kaasamise võimalus rahastamisaotlustesse	Linna kultuuripoliitika järsk muutumine
LT tundus huvitavate sündmuste korraldajana	Nõrk materiaalne baas	Noortekeskuse puudumine Viljandis	EAS- i rahastuspoliitika muutumine
Kuulumine sõltumatute kultuurikeskuste nimekirja		EAS-i rahastuspoliitika võimalused MTÜ- de rahastamisel	
Kinnisvara omanikuga 0 eurone rendileping 20-ks aastaks			

ÄRIMUDEL.

Tooted/ teenused:	Ettevõtte eelised:
Ürituste ja näituste korraldamine	Inspireeriv keskkond
Kultuurifestivalide korraldamine	Motiveeritud meeskond
Noorteuürituste korraldamine	Kaasaegne lähenemine
Kliendid:	Peamised konkurendid:
Kontserdi- ja festivalikorraldajad	Üritusturundajad Eesti turul
Euroopa kultuuriturundajad	Noortefestivalide korraldajad
Noored ja noortekeskused	

MAKROKESKKONNA ANALÜÜS.

Majanduslikud faktorid üleüldine majandussurutis on kindlasti pärssivaks ka kultuuri valdkonnale tervikuna, sealhulgas LT idee arendamisele.

Poliitilised faktorid ei ole soosivad, kuna Eesti kultuuripoliitika ei ole loomemajanduse arenguks soosiv ja vastavad rahastusvõimalused ning asjakohane seadusandlus on arenemisfaasis, kuid arvestades lähiriikides (Soome, Rootsi jt.) toimivat süsteemi on lootust olukorra paranemisele.

Looduslikud faktorid ja hoone asukoht on loomingulisust soosivad ja vana tehasehoone õhustik on vaieldamatult inspireeriv. Samuti on Viljandi kui kultuuripealinna maine viimastel aastatel ja seoses Pärimusmuusika Festivaliga tugevalt kinnitust leidnud.

Tehnoloogilised faktorid on soosivad, kuna kõik LT-se töö alustamiseks vajalikud tehnilised sõlmed on kasutuskõlblikud ja lisainvesteeringuid ei nõua. Sarnaselt mujal maailmas valitsevale trendile tuua kultuur traditsioonilistest esinemispaikadest väljapoole on ka loodav LT keskkond selleks ülimalt sobiv.

Sotsiaalsed faktorid Viljandi linnas on tegevust toetavad, kuna hetkel puudub linnas normaalselt toimiv noortekeskus ja see sotsiaalne grupp vajab kooskäimise kohta, tuge ja juhendamist. Samuti on Viljandis palju kultuuritundengeid, kes oleksid sellise keskuse loomisest huvitatud.

TURUNDUSPROTSESS

Tegevuste etappideks jagamine seab kohustuse igat etappi erinevalt turundada (alates noortele suunatud alternatiivse skatepargi teenustest kuni kõrgtehnoloogilise helistuudioni) pidades silmas lõppeesmärki, milleks on Viljandi Lennukitehase kujundamine Baltimaade juhtivaks noorte(kultuuri) keskuseks. Selleks kasutakse lennukitehase hoonet selle huvitava ajaloo ja multifunktsionaalsete teenustega, millest enamik on juba suunatud (alternatiiv)kultuuri tarbijatele ja pakkujatele.

EESMÄRKIDE SAAVUTAMISE STRATEEGILISED TEGEVUSED:

AVATUD NOORTEKESKUSE IDEE PROPAGEERIMINE

- tõeliselt avatud keskkonna loomine koostöös Sakala keskuse noorsootöötajatega.
- avatus rahvusvahelisele koostööle kultuuri- ja üritusturunduse valdkonnas
- noorte kaasamine kõigil tasanditel ideedest – projektide juhtimiseni
- mentorite kaasamine noorte kasvatusse

HARIDUSTEGEVUS

- koostöö Viljandi Ühisgümnaasiumiga ühisosa leidmiseks koolivälise hariduse edastamisel
- koostöö mitteformaalsete noorsoohariduslike ühendustega
- koostöö TÜ VKA-ga

KULTUURITEGEVUS

- liitumine noortefestivalide sarjadega
- uue noorsoofestivali algatamine
- kontsertite ja muusikaliste õpitubade korraldamine
- alternatiivmuusika sündmuste korraldamine
- kunsti näituste propageerimine ja korraldamine

ALTERNATIIVSPORTI TOETAV TEGEVUS

- alternatiivspordi ürituste korraldamine
- alternatiivspordi õpitubade korraldamine

Kasumiaruande prognoos

	2012	2013	2014
Müügitulu	10 200	12 000	12 000
Muud äritulud	39 756	27 450	27 650
Kokku äritulud	49 956	39 450	39 650
Muud tegevuskulud	-37 020	-12 700	-22 800
Tööjõukulud	-8 064	-9 676	-9 676
<i>Palgakulu</i>	<i>-6 000</i>	<i>-7 200</i>	<i>-7 200</i>
<i>Sotsiaalmaks, töötuskindlustusmaks</i>	<i>-2 064</i>	<i>-2 476</i>	<i>-2 476</i>
Amortisatsioon	0	-5 000	-5 000
Kokku äriksulud	-45 084	-27 376	-37 476
Äriksaum (-kahjum)	4 872	12 074	2 174
Finantstulud ja -kulud			
<i>Intressikulud</i>	<i>-600</i>	<i>-800</i>	<i>-800</i>
Kokku finantstulud ja -kulud	-600	-800	-800
Kasum majandustegevusest	4 272	11 274	1 374

Bilansi prognoos

VARAD	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014
Käibevara			
Raha ja pangakontod	4 272	546	6 920
Käibevara kokku	4 272	546	6 920
Põhivara			
Materiaalne põhivara			
<i>Masinad ja seadmed</i>	<i>0</i>	<i>20 000</i>	<i>20 000</i>
<i>Põhivara akumulatsioonid kulum (miinus)</i>	<i>0</i>	<i>-5 000</i>	<i>-10 000</i>
Põhivara kokku	0	15 000	10 000
VARAD KOKKU	4 272	15 546	16 920
KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL			
	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014
OMAKAPITAL			
Eelmiste perioodide jaotamata kasum	0	4 272	15 546
Aruandeaasta kasum	4 272	11 274	1 374
Omakapital kokku	4 272	15 546	16 920
KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL KOKKU	4 272	15 546	16 920

Tegevuskava aastateks 2012 - 2014

1. Strateegiline eesmärk: AVATUD NOORTEKESKUSE KÄIVITAMISEGA SEOTUD TEGEVUSED					
Meede	Tegevus	Vahetu tulemus	Tähtaeg	Vastutaja	Eelarve
1. avatud keskuse idee propageerimine	1. Viljandis seni kasutusele olnud noortekeskuse mudel muudetakse avatuks	noored kaasatakse kõikide tegevuste planeerimisse ja tegevustesse	2013 IVKV	M.Saar	-
2. Strateegiline eesmärk: KULTUURISÜNDMUSTE KORRALDAMINE					
Meede	Tegevus	Vahetu tulemus	Tähtaeg	Vastutaja	Eelarve
2. kultuuri propageerimine	1. muusikafestivalide korraldamine	korralduslike kogemuste saamine	2013 IV KV	M.Saar, K.Lukka, E.Ennok	2000€
	2. muude noortega seotud ürituste korraldamine	korralduslike kogemuste saamine	2014	E.Ennok	1200€
3. Strateegiline eesmärk: KOOLIVÄLINE HARIDUSKASVATUS					
Meede	Tegevus	Vahetu tulemus	Tähtaeg	Vastutaja	Eelarve
3. õpitubade korraldamine	1. muusika õpituba	muusikalise hariduse saamine	2014 I KV	M.Saar	630€
	2. tantsu õpituba	tantsuhariduse saamine	2014 II KV	M.Saar	630€
	3. mehhatroonika õpituba	tehnilise hariduse saamine	2014 II KV	M.Saar	630€
4. Strateegiline eesmärk: ALTERNATIIVSPORDI PROPAGEERIMINE					
Meede	Tegevus	Vahetu tulemus	Tähtaeg	Vastutaja	Eelarve
4. alternatiivspordi propageerimine	1. ürituste ja festivalide korraldamine	korralduslikud kogemused	2013 IV KV	K.Süld	1400€
	2. õpitubade korraldamine	ala propageerimine	2013 IV KV	K.Süld	630€

RAHAVOOGUDE PROGNOOS 2013 - 2015

	2013												2014		2015	
	1. kvartal			2. kvartal			3. kvartal			4. kvartal			I-IV	VII-XII	I-VI	VII-XII
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII				
1. Raha perioodi algul	0	31 199	30 442	29 685	28 928	28 171	27 414	27 537	27 832	28 127	28 422	28 717	29 012	18 122	17 232	6 292
omakapitali sissemakse																
realiseerimise netokäive																
muud äritulud /renditulud)	100	100	100	100	100	100	1 680	1 680	1 680	1 680	1 680	1 680	5400	5400	5400	5400
toetused	31 956												0		0	
sponsorid	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	960	960	960	960
laenud							30 000						10 000		10 000	
2. Laekumised kokku	32 556	31 799	31 042	30 285	29 528	28 771	59 594	29 717	30 012	30 307	30 602	30 897	45 372	24 482	33 592	12 652
Tegevuskulud:																
halduskulud	-50	-50	-50	-50	-50	-50	-50	-50	-50	-50	-50	-50	-300	-300	-300	-300
helitehnika rent	-100	-100	-100	-100	-100	-100	-100	-100	-100	-100	-100	-100				
side, kantseleikulud	-50	-50	-50	-50	-50	-50	-50	-50	-50	-50	-50	-50	-400	-400	-400	-400
üldkulud (elekter, küte jne)	-100	-100	-100	-100	-100	-100	-100	-100	-100	-100	-100	-100	-600	-600	-600	-600
töötasud	-500	-500	-500	-500	-500	-500	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
sotsiaalmaks	-172	-172	-172	-172	-172	-172	-172	0	0	0	0	0	0	0	0	0
turunduskulud	-35	-35	-35	-35	-35	-35	-35	-35	-35	-35	-35	-35	-250	-250	-300	-300
muud kulud	-50	-50	-50	-50	-50	-50	-50	-50	-50	-50	-50	-50	-300	-300	-300	-300
tööjõu rent	-300	-300	-300	-300	-300	-300	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
(turva, raamatupidamine)																
laenude tagastus	0	0	0	0	0	0	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500	-5 400	-5 400	-5 400	-5 400
renoveerimine, ehitus	0	0	0	0	0	0	-30 000	0	0	0	0	0	-20 000	0	-20 000	0
helitehnika ost																
3. Kulud kokku	-1 357	-1 357	-1 357	-1 357	-1 357	-1 357	-32 057	-1 885	-1 885	-1 885	-1 885	-1 885	-27 250	-7 250	-27 300	-7 300
4. Raha perioodi lõpul	31 199	30 442	29 685	28 928	28 171	27 414	27 537	27 832	28 127	28 422	28 717	29 012	18 122	17 232	6 292	5 352

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Kait Lukka

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose: "VILJANDI LENNUKITEHASE NOORTEKESKUSEKS ARENDAMISE I ETAPP", mille juhendaja on Kristiina Alliksaar
 - 1.1.reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
 - 1.2.üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.
2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Tartus/Tallinnas/Narvas/Pärnus/Viljandis, **14.05.2014**